

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΚΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Ζ'

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 558

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

*

Έν Αθήναις, 17 Μαρτίου 1891

*

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10
Έν Αθήναις . . . . . φρ. 8.—	<i>Αιμυλίου Ζολᾶ</i> : ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ. — <i>A. Matthey</i> : Η ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ, (Μετὰ εἰκόνων). — <i>Έδμόνδου δὲ Ἀμίτσις</i> : ΙΣΠΑΝΙΑ. — <i>Γρηγορίου Ξενοπούλου</i> : ΠΩΣ ΕΣΥΝΕΙΘΙΣΑ, διήγημα. — <i>Le Petit Citoyen</i> : ΔΙΧΩΣ ΦΡΑΚΟ. — ΥΓΙΕΙΝΗ.	Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματοσήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ.
Ταῖς ἐπαρχίαις. . . . . φρ. 8.50		
Έν τῷ ἑξωτερικῷ . . . . φρ. χρ. 15.—		
Έν Ρωσίᾳ. . . . . ρούβλ. 6.—		

ΑΙΜΥΛΙΟΥ ΖΟΛΑ ΣΕΛΙΣ ΕΡΩΤΟΣ

Ἄλλ' ὅ,τι κυρίως τὴν ἐχαροποιεῖ, ἦτο ἡ ἐπιθυμητὴ συγκίνησις, τὴν ὁποῖαν ἀπελάμβανεν ἐνταῦθα, τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἀνελάμβανε τῆς νοσοκόμου, αἱ συνεχεῖς θρηνηφίδαι τῆς γραΐας, καὶ πᾶν ὅ,τι περὶ αὐτὴν ἔβλεπε καὶ ἤσθάνετο, τὴν ἔκαμνε νὰ φρικίῃ ἐκ συμπαθείας ἀπίρου· ἤρχισε δὲ νὰ ἀναμένη μετὰ καταφανοῦς ἀνυπονησίας τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἱατροῦ Δεβέρλου, τὸν ὁποῖον ἠρώτα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς θείας Φαιτῆς.

Καὶ κατόπιν συνδιελέγοντο ἐπὶ πολλὴν ὥραν περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων, τοῦ ἐνὸς μετὰ τοῦ ἄλλου· ἐθεώντο ἀλλήλων κατὰ πρόσωπον, καὶ στενὴ τὶς οἰκειότης ἤρχισε νὰ παγιοῦται μεταξὺ των. Ἐξεπλήττοντο ἀνακαλύπτοντες ὅτι εἶχον τὰς αὐτὰς ὀρέξεις, συνεννοοῦντο χωρὶς νὰ ἀνοίξωσι τὸ στόμα· ἔχοντες τὴν καρδίαν των ὁλόκληρον πεπληρωμένην ἐξ ἀπεριγράπτου συμπαθείας. Καὶ δὲν ὑπῆρχέ τι γλυκύτερον διὰ τὴν Ἑλένην ἀπὸ τὴν συμπάθειαν ταύτην, ἥτις ἀνεπτύσσετο ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν συνηθειῶν τῆς καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπέκυπτεν, ἀνευ ἀντιστάσεως, ὅπως ἐκνευρισμένη.

Κατ' ἀρχὰς ἐδοκίμαζεν εἰδὸς τι φόβου πρὸς τὸν ἱατρόν. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐτήρησε τὴν ὑποπτον ψυχρότητα τοῦ χαρακτῆρός τῆς· ἀλλ' ἐνταῦθα εὐρίσκοντο μακρὰν τοῦ κόσμου, συμμεριζόμενοι τὸ μοναδικὸν αὐτῶν κάθισμα, σχεδὸν εὐτυχεῖς ἐκ τῶν πτωχῶν αὐτῶν καὶ δυσμόρφων ἐπιπλων, τὰ ὁποῖα τοὺς περιστοιχίζον καὶ τοὺς περιέμενον· περὶ τὰ τέλη τῆς ἑβδομάδος ἐγνωρίζοντο, ὡς νὰ εἶχον συζήσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἡ τρώγλη αὐτῆ τῆς θείας Φαιτῆς ἐπληροῦτο φωτός, ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ τῆς ἑαυτῶν ἀγαθότητος.

Ἐν τοσούτῳ ἡ γηραιὰ γυνὴ ἐβράδυνε νὰ ἀναλάβῃ καὶ ὁ ἱατρός ἐκπληττόμενος ἐπέπληττεν αὐτήν, ὅτι ἔκαμνε παρεκτροπὰς· ἀνέφερε δὲ ἐκείνη ὅτι ὁ μόλυβδος εἶχε καταβεῖ εἰς τὰς κνήμας· ἐγόγγυζε πάντοτε, κατεκλίνετο μετὰ νῶτα, περιέστρεφε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάμμυε τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς εἰ ἤθελε νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτοὺς ἐλευθέρους.

Ἡμέραν τινὰ μάλιστα προσεποιήθη ὅτι κατελήφθη ὑπὸ ὕπνου, ἀλλ' ὑπὸ τὰ κεκλεισμένα βλέφαρά τῆς τὰ ἄκρα τῶν μικρῶν καὶ μαύρων αὐτῆς ὀφθαλμῶν, τοὺς παρεμόνευεν.

Ἦλθε τέλος ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὤφειλε νὰ ἐγκαταλείψῃ

τὴν κλίνην. Ἡτὴν ἐπομένην ἡ Ἑλένη ἔφερε πρὸς αὐτὴν τὸ φόρεμα καὶ τὸν σκουφον, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν τῆς· ὅταν δὲ ὁ ἱατρός εἶχε φθάσει, ἡ γραῖα ἀνέκραξεν ὅπως αἰφνιδίως :

— Θεέμου! ἐλησμόνησα! ἡ γειτόνισσα μοῦ παρήγγειλε νὰ τῆς προσέχω τὸ τσουκάλι.

Ἐξῆλθεν, ἀφοῦ ἔσυρε τὴν θύραν ὀπισθὲν τῆς, ἐγκαταλείπουσα αὐτοὺς μόνους· ἐξηκολούθησαν ἐν ἀρχῇ τὴν συνομιλίαν των, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ δώσωσι προσοχὴν ὅτι ἦσαν κεκλεισμένοι.

Ὁ ἱατρός προέτρεπε τὴν Ἑλένην, νὰ καταβαίῃ ἐνίοτε ὅπως διέρχεται τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸν κήπὸν του, κατὰ τὴν ὁδὸν Vineuse.

— Ἡ σύζυγός μου, προσέθεσεν οὗτος, ἔχει χρέος νὰ σὰς ἀνταποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν... καὶ πιστεύω νὰ σὰς ἐπαναλάβῃ τὴν πρόσκλησίν μου... αὐτὸ κυρίως θὰ ὠφελήσῃ τὴν κόρην σὰς.

— Δὲν ἀντιλέγω, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔλθῃ με ἐτικέταν, προσέθεσε καὶ αὐτὴ μειδιῶσα· φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἐκληφθῶ ὡς ἐπαρχιωτὶς· τέλος θὰ περιμένω

Συνδιελέχθησαν ἀκόμη ἐπ' ὀλίγον, καὶ εἶτα ὁ ἱατρός ἐξανέστη.

— Ποῦ διάβολον ἐπῆγε; εἶνε τώρα ἐν τέταρτον ὅπου μετέβη δι' αὐτὸ τὸ παληοτσούκαλο.

Ἡ Ἑλένη τότε μόνον πορετήρησεν ὅτι ἡ θύρα ἦτο κεκλεισμένη· τοῦτο δὲ τὴν ἐστενοχώρησε πολὺ, καὶ ἤρξατο νὰ ὀμιλῇ περὶ τῆς κυρίας Δεβέρλου, διὰ τὴν ὁποῖαν ἔπλεκε στεφάνους πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς· ἀλλ' ὅταν παρετήρησεν, ὅτι ὁ ἱατρός συχνὰ ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας, ἤρχισε καὶ αὐτὴ νὰ ἀνυπομονῇ, καὶ ἐψιθύρισε :

— Πράγματι, εἶνε περίεργον νὰ βραδύνη τόσον!

Ἡ συνομιλία των ἔπαυσεν· ἡ Ἑλένη, ἀγνοοῦσα τί νὰ πράξῃ, ἠνέωξε τὸν φεγγίτην καὶ ὅταν ἐπέστρεψεν, ἀπέφευγε νὰ προσβλέπωσιν ἀλλήλους.

Παιδικοὶ γέλωτες ἠκούσθησαν ἐρχόμενοι ἐκ τοῦ φεγγίτου, ὅστις περιέγραφε κυανὴν σελήνην ἐν τῷ οὐρανῷ. ἦσαν ἐντελῶς μόνον, κεκρυμμένοι ἀπὸ τὰ βλέμματα ὄλων· δὲν εἶχον παρὰ τὴν στοργικὴν ταύτην θυρίδα, ἥτις τοὺς ἔβλεπε· τὰ παιδιά εἶχον ἀπομακρυνθῆ, καὶ φρικώδης σιγὴ ἐπεκράτησεν.

Οὐδείς θὰ ἤρχετο πρὸς ἀναζήτησιν των ἐν τῇ ἀφανῇ ταύτῃ φωλεᾷ. Ἡ ἀμηχανία των ὀλοὲν ἐκορυφούτο. Ἡ Ἑλένη τότε, δυσφοροῦσα καθ' ἑαυτήν, παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν ἰατρὸν.

— Ἐγὼ ἓνα σωρὸν ἐπισκέψεις, εἶπεν οὗτος πάραυτα, καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ βραδύνει, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ πηγαίνω.

Καὶ ἀπῆλθεν ἡ Ἑλένη ἐκάθησε· ἡ θεία Φαιτὴ ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον μὲ τὴν συνήθη αὐτῆς φλυαρίαν.

— Ἄ! Ἐφθασε τὸ τέλος μου, δὲν εἰμπορῶ νὰ σαλεύσω· αἰσθάνομαι φοβερὰν ἀδυναμίαν. Μπα! ἔφυγε λοιπὸν ὁ καλὸς κύριος; βεβαίως ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν εὐκολίαι, εἴθετε καὶ οἱ δύο ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, διερχόμενοι τὰς ἡμέρας σας μὲ μίαν πανοῦκλαν, ὅποια εἶμαι ἐγώ· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἄς σας ἀνταμείψῃ διὰ τοῦτο, δὲν εἰμποροῦσα νὰ ἔλθω καὶ ἐξεκουράσθῃκα εἰς μίαν σκάλαν· δὲν ἤκουα ὅμως νὰ γίνηται καὶ θόρυβος... Τέλος ἔπρεπε νὰ ἔχω δύο καθίσματα· ἄς εἶχα τοῦλάχιστον ἓνα καναπέ... τὸ στρώμά μου, ὡς βλέπετε, εἶνε ἐλεεινόν, ἐντρέπομαι, ὁσάκις σας βλέπω νὰ ἔρχεσθε, τὸ σπῆτί μου σας ἀνήκει· καὶ προθύμως δύναιμι νὰ θυσιασθῶ πρὸς χάριν σας, ὁ Πανάγαθος τὸ γνωρίζει... τὸ εἶπα πολλάκις εἰς τὰς προσευχάς μου. Θεέ μου! δῶσε ὅπως ὁ καλὸς αὐτὸς κύριος ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ καλὴ αὐτὴ κυρία ἀφ' ἑτέρου, θεραπεύσωσιν ὅλας αὐτῶν τὰς ἐπιθυμίας εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὑπεραγίας Τριάδος, ἀμήν.

Ἡ Ἑλένη τὴν ἤκουε καὶ ἐδοκίμαζε μοναδικὴν πληξίν, τὸ ἐξοιδημένον πρόσωπον τῆς θείας Φαιτῆς τὴν ἠνόηλει· οὐδέποτε εἶχεν αἰσθανθῆ παρομοίαν κακοδιαθεσίαν. Ἐν τῇ τρώγῃ αὐτῇ ἔβλεπεν ἐκεῖ τὴν ρυπαρὰν πενίαν, καὶ ἤσθάνετο πνιγμένην, ἐξ ὅλων τῶν περιτριμμάτων τῆς ἀθλιότητος συλλεχθέντων ἐκεῖ, καὶ ἔσπευδε νὰ ἀπομακρυνθῇ αἰσθανομένη φρίκην, διὰ τὰς εὐλογίας, μεθ' ὧν ἡ θεία Φαιτὴ τὴν ἀπεδίωκεν.

Καὶ ἑτέρα θλίψις τὴν ἀνέμενε κατὰ τὴν διόδον τῶν ὑδάτων· ἐν τῷ μέσῳ τῆς διόδου ταύτης, δεξιόθεν, ἐνῶ κατήρχετο, συνήντησεν εἰς τὸ τεῖχος εἰδὸς τι ἀνασκαφῆς, ἦτο δὲ φρέαρ ἐγκαταλελειμμένον, καὶ περιπεφραγμένον διὰ δικτυωτοῦ. Πρὸ δύο ἡμερῶν διαβαίνουσα ἤκουσεν ἐκ τοῦ βάθους ταύτης τῆς ὀπῆς γρυλλισμοὺς γαλῆς, καὶ ὅτε ἀνῆρχετο, οἱ γρυλλισμοὶ εἶχον ἐπαναληφθῆ, ἀλλὰ τόσο γοεραί, ὡς νὰ ἐξοικονίζον ἐσχάτην ἀγωνίαν. Ἡ ἰδέα ὅτι τὸ πτωχὸν ζῶον εἶχε ριφθῆ εἰς τὸ ἐγκαταλελειμμένον φρέαρ καὶ ὅτι ἀπέθνησκεν ἐκεῖ βραδέως ἐκ τῆς πείνης, ἐκλόνισε διὰ μίαν τὴν καρδίαν τῆς, καὶ ἤρχισε νὰ ταχύνῃ τὰ βήματά τῆς, ὀρμωμένη ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ ριφοκινδυνεύσῃ καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς κλίμακος, ἀπὸ φόβου μήπως ἤθελεν ἀκούσει ἐκεῖ τὸν τελευταῖον γρυλλισμὸν τοῦ θανάτου.

Ἦτο ἀκριβῶς Τρίτη καὶ κατὰ τὴν ἐβδόμην τῆς ἐσπέρας, ἐνῶ ἡ Ἑλένη ἀπετελείωνε μικρὰν τινα φασικίαν· δύο γνωστοὶ κτύποι τοῦ κώδωνος ἀντήχησαν, καὶ ἡ Ροζαλία ἔσπευσε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν λέγουσα:

— Ὁ ἀββᾶς ἔρχεται πρῶτος σήμερον! ἄ! ἰδοὺ καὶ ὁ κύριος Ραμβῶδος.

Τὸ δεῖπνον ὑπῆρξε λίαν εὐθυμον, ἡ Ἰωάννα ἦτο καλλίτερα, καὶ οἱ δύο ἀδελφοί, οἵτινες τὴν ἐθώπευον, παρετήρησαν αὐτὴν νὰ τρώγῃ ὀλίγην σαλάταν, τὴν ὁποίαν περιπαθῶς ἠγάπα, μ' ὄλην τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἱατροῦ Βωδίνου. Μετὰ πολλὴν ὄραν εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τὸ παιδίον, καὶ λαβὸν θάρρος ἔκλινε πρὸς τὸ οὐς τῆς μητρός του ψιθυρίζον:

— Σὲ παρακαλῶ, μαμά, πᾶρέ με καὶ ἐμὲ αὖριον εἰς τῆς γραίας.

Ἄλλ' ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ κύριος Ραμβῶδος ἔλαβον μέρος καὶ ἐπέπληξαν αὐτήν, ὅτι δὲν ἦτο πρέπον νὰ πηγαίνῃ εἰς τοὺς δυστυχεῖς, καθ' ὅσον ἦτο πολὺ μικρά, καὶ δὲν εἴξευρε πῶς νὰ φερθῆ πρὸς αὐτούς· καὶ τῆς ὑπενθύμισαν ὅτι ἐσχάτως

ἐλιποθύμησε δὲς, καὶ ὅτι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἔτρεχον ὡς ρύακες.

— Ὅχι, ὄχι, ἐπανελάμβανε, σας ὑπόσχομαι ὅτι ἄλλοτε δὲν θὰ κλαύσω.

Ἡ μητέρα τῆς τὴν ἐνηγκαλίζετο λέγουσα:

— Εἶναι πλέον ἀνωφελές, ἀγάπη μου· ἡ γραῖα ἐθεραπεύθη, δὲν θὰ ἐξέλθω ἄλλοτε, θὰ μείνω ὄλην τὴν ἡμέραν μαζὶ σου.

Δ'

Τὴν ἀκόλουθον ἐβδομάδα, ὅτε ἡ κυρία Δεβέρλου ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὴν κυρίαν Κρεντιάνην, ἐπέδειξε πρὸς αὐτὴν μεγάλην ἐρασιμότητα, καὶ ἐπὶ τῆς φλιάς τῆς θύρας, προκειμένου νὰ ἀναχωρήσῃ, προσέθηκε:

— Νὰ ἐνθυμησθε τὴν ὑπόσχεσίν σας. Τὴν πρώτην ὥραν ἡμέραν νὰ καταβῆτε εἰς τὸν κήπον καὶ νὰ φέρετε μαζὶ σας καὶ τὴν Ἰωάνναν, εἶνε παραγγελία τοῦ ἱατροῦ.

Ἡ Ἑλένη ὑπεμείδισεν.

— Μαλιστα, μάλιστα, εἰμεθα σύμφωνοι· νὰ μᾶς περιμενετε.

Τρεῖς ἡμέρας βραδύτερον, ὥραν μεταμεσημβρίαν τοῦ Φεβρουαρίου, κατέβη τῷ ὄντι μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς· ἡ οἰκοφύλαξ ἤνοιξε τὴν θύραν τῆς συγκοινωνίας εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου, εἰς εἰδὸς τι ἀναδενδράδος, ἐσηματισμένης δίκην ἰαπωνικῆς σκηνῆς, καὶ συνήντησαν τὴν κυρίαν Δεβέρλου μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς Παυλίνας· ἀμφοτέραι ἔρριψαν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ κέντημα ἐπὶ τινος μικρᾶς τραπέζης, τὴν ὁποίαν εἶχον θέσει ἐπίτηδες ἐκεῖ.

— Ἄ! πόσον εἴθε ἀξιαγάπητοι! εἶπεν ἡ Ἰουλίττα· ὀρίσατε, Παυλίνα! σπρῶξε αὐτὴν τὴν τράπεζαν, ὡς βλέπετε, κάμνει ἀκόμη ψῦχος, καὶ διὰ τῆς σκηνῆς αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ἐπιβλέπωμεν καὶ τὰ παιδιὰ... πηγαίνετε νὰ παίξετε, παιδιὰ, προσοχὴ ὅμως νὰ μὴ πέσετε.

Τὸ ἀντὶ θύρας χρησιμεῖον ἀνοιγμα τῆς σκηνῆς ἦτο ἠνεωγμένον, καὶ ἐφ' ἑκατέρου μέρους εἶχον ἀφαιρέσει ἐκ τῶν παραθύρων τὰς κινητὰς ὑέλους, εἰς τρόπον ὥστε ὁ κήπος ἐξελίσσετο ἰσόπεδος, ὡς ἐπὶ τῆς φλιάς σκηνῆς. Ἦτο δὲ ἰδιωτικὸς κήπος, μετὰ κεντρικοῦ λιμῶνος, περιτετοιχισμένος ἐκ διπλῶν δικτυωτῶν, καὶ μόνον ἀπλοῦν δικτυωτὸν τὸν ἀπέκρυσεν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Vineuse. εἶχεν ὅμως τοσοῦτον ἀναπτυχθῆ τὸ χλοερὸν ἐμπέτασμα, ὥστε ἐκ τῆς ὁδοῦ οὐδείς ὀφθαλμὸς ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ διὰ τῶν κισσῶν, κλιματίδων καὶ αἰγοκλιματίων, προσκεκολλημένων καὶ ἀναστρεφόμενων περὶ τὸ δικτυωτόν, ὅπισθεν δὲ τοῦ πρώτου αὐτοῦ τείχους τῶν φυλλωμάτων ἀνυψοῦτο καὶ δεύτερον, ἀποτελούμενον ἀπὸ πασχαλέας καὶ νόθους ἐβένους· καὶ κατ' αὐτὸν δὲ τὸν χειμῶνα τὰ ἐναπολειπούμενα φύλλα τῶν κισσῶν, καὶ ἡ διακλάδωσις τῶν κλάδων, ἦσαν ἀρκετά, ὅπως ἀποκρύπτωσι τὴν θέαν. Ἀλλὰ τὸ τερπνότερον μέρος ἦτο πρὸς τὸ βάθος· δένδρα ὑψικάρηνα, πετελεῶν ὑπερψάνων, ἐκάλυπτον τὸ μέλαν προτείχισμα οἰκίας πενταράφου, καὶ παρεῖχον εἰς τὸ στένωμα τῶν γειτονικῶν οἰκιῶν τὴν ἀπάτην, μίαν γωνίαν παραδείσου. Καὶ ἐμεγαλοποιοῦν δ' οὕτω τὸ παρισινὸν αὐτὸ κηπάριον, τὸ ὅποσον ἠδύνατό τις νὰ σαρώσῃ ὡς μίαν αἰθουσαν. Μεταξὺ δύο πετελεῶν ἦτο ἀνηρτημένη αἰώρα, τῆς ὁποίας, ὡς ἐκ τῆς ὑγρασίας, εὐρωτία ἡ ζυλίγη κλίμαξ.

Ἡ Ἑλένη ἔθεατο καὶ ἐνίοτε προσέκλινεν, ὅπως κάλλιον παρατηρήσῃ.

— Ὡ! εἶναι μία μικρὰ φωλεά, εἶπεν ἀφελῶς ἡ κυρία Δεβέρλου, πλὴν ἐν Παρισίοις τὰ δένδρα εἶναι τόσο σπάνια, ὥστε πρέπει νὰ μένη τις πολὺ εὐχαριστημένος καὶ μόνον ἐὰν ἔχη ἡμισεῖαν αὐτῶν δωδεκάδα εἰς τὴν κατοχὴν του.

— Ἄπ' ἐναντίας, εἶναι πολὺ ὠραῖα! ἀπήντησεν ἡ Ἑλένη, εἶναι θαυμάσια.

Τὴν ἡμέραν αὐτήν, ἐκ τοῦ ὠχροῦ οὐρανοῦ, ὁ ἥλιος ἔρριπτεν ὀμίχλην ξανθοῦ φωτός, καὶ ἐσχημάτιζεν εἶδος βραδείας βροχῆς ἐκ τῶν ἀκτίνων· τὰ δένδρα ἐπορφυροῦντο καὶ ἐβλεπέ τις τοὺς λεπτοὺς ἰοχρόους ὀφθαλμοὺς των, νὰ λαμβάνωσι τὴν λευκόφαιον χροιάν τοῦ ἐξωφλίου. Ἐπὶ δὲ τοῦ λειμῶνος, τὸ μῆκος τῶν δενδροστοιχιῶν, αἱ πόαι καὶ τὰ ἀμμόστρωτα ἐπαρουσίαζον φωτεινὰ σημεῖα, λεπτὴ δὲ ὀμίχλη, καλύπτουσα τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ διαλύηται· οὐδὲν ἄνθος ὑπῆρχε καὶ μόνον ἡ ζωηρότης τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς φαλακρᾶς γῆς ἀνήγγελλε τὸ ἔαρ.

— Τώρα εἶναι ὀλίγον πληκτικός, ἐπνεύλαθεν ἡ κυρία Δεβέρλου· ἀλλὰ τὸν Ἰούνιον καθίσταται ἀληθῆς φωλεά· τὰ δένδρα κωλύουσι τοὺς διαβάτας πανταχόθεν νὰ μᾶς κατασκοπεύωσι, καὶ εἶναι τὸ αὐτό, ὡς νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὸν οἶκόν μας.

Ἄλλὰ διέκοψε τὴν ὀμιλίαν της, ὅπως κραυγᾶση :

— Λουκιανέ, πρόσσεχε! μὴ πλησιάζῃς τὴν κρήνην.

Τὸ μικρὸν παιδίον, τὸ ὁποῖον ὑπεδέχτο εἰς τὸν κήπον τὴν Ἰωάνναν, ἤρχετο ὅπως ὀδηγήσῃ αὐτὴν ἐνώπιον κρήνης ὑπὸ τὸν κρουόν, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔστρεψε τὴν στροφίγγα, ἐπρόβαλλε τὰ ἄκρα τῶν ὑποδημάτων του, ὅπως τὰ διαβρέξῃ· ἦτο παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον περιπαθῶς ἠγάπα ἡ Ἰωάννα, μετὰ τινος σοβαρότητος, ἐθεώρει αὐτὸν νὰ διαβρέχῃ τοὺς πόδας.

— Στάσου, ἐφώνησεν ἡ Παυλίνα, ἥτις ἠγέρθη πηγαίνω νὰ τὸν καθησυχάσω.

Ἡ Ἰουλία τὴν ἐκράτησεν.

— Ὅχι, ὄχι, εἶσαι πολὺ ἄφρων, καὶ βραδύτερον ἤθελέ τις πιστεύσῃ, ὅτι ἐκάματε λουτρὸν ἀμφοτέρω· εἶναι ἀληθῶς παράδοξον, τόσον μεγάλη κόρη, καὶ νὰ μὴ δύνασαι νὰ ἠσυχάσῃς μίαν στιγμὴν.

Καὶ στραφεῖσα :

— Λουκιανέ, κλείσε τὴν στροφίγγα ἀμέσως!

Τὸ παιδίον πτοηθέν, ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ· ἀλλ' ἔστρεψε τὴν κλεῖδα περισσότερον καὶ τὸ ὕδωρ ἔρρευσε μεθ' ὀρμῆς καὶ πατάγου, ἐκ τῶν ὁποίων ἐσκοτίσθη καὶ περιέπεσεν εἰς ἀμνηχανίαν· ἐβράχη δὲ πιτυλιζῶν μέχρι τῶν ὤμων.

— Κλείσε τὴν στροφίγγα! γρήγορα! ἐπανελάθεν ἡ μήτηρ του, τῆς ὁποίας τὸ αἶμα ἀνέβη εἰς τὰς παρειάς.

Τότε ἡ Ἰωάννα, σιωπηλὴ μέχρι τοῦδε, ἐπλησίασε τὴν κρήνην μετὰ πᾶσαν δυνατὴν προφύλαξιν· ἐνῶ ὁ Λουκιανὸς ἐπνίγετο εἰς λυγμοὺς πρὸ τοῦ μαινομένου ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο καὶ δὲν ἐγνώριζε πλέον πῶς νὰ σταματήσῃ. Ἐκεῖνη ἔθεσε τὸ φόρεμα μεταξὺ τῶν κνημῶν της, ἀπεγύμνωσε τὰς χεῖρας, ὅπως μὴ διαβρέξῃ τὰς ἀκροχειρίδας τοῦ ἐνδύματός της καὶ ἔκλεισε τὴν στροφίγγα χωρὶς νὰ κηλιδωθῇ τὸ παράπαν· ἀποτόμως ὁ κατακλυσμός τοῦ ὕδατος ἔπαυσεν.

Ὁ Λουκιανὸς ἐκπεπληγμένος κατελήφθη ὑπὸ σεβασμοῦ, ἀπέμαξε τὰ δάκρυά του καὶ ἤγειρε τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς δεσποσύνης.

— Ἀληθῶς τὸ παιδίον αὐτὸ μὲ συγχίζεῖ φοβερά, ἐπανελάθεν ἡ κυρία Δεβέρλου.

Εἶχε δὲ ἀναλάβει ἤδη τὸ φυσικὸν αὐτῆς χρῶμα, καὶ ἐξηπλώθη ὡς καταβληθεῖσα ἀπὸ κόπον.

Ἡ Ἐλένη ἐνόμισεν ὅτι ἦτο πρέπον νὰ ἐπέμβῃ :

— Ἰωάννα! εἶπε, λάβε τον ἀπὸ τὸ χέρι καὶ παίζετε τὸν περίπατον.

Ἡ Ἰωάννα ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Λουκιανοῦ καὶ βραδέως ἀπεμακρύνθησαν ἐν μέσῳ τῶν δενδροστοιχιῶν μικροῦς βήμασι· ἦτο μεγαλειτέρα αὐτοῦ καὶ διετῆρει τὸν βραχίονα γυμνόν, ἦτο δὲ τὸ παιγνίδιον αὐτὸ μεγαλοπρεπές, συνιστάμενον εἰς τὸ περιπατεῖν μετ' ἀκκισμῶν περὶ τοῦ λειμῶνος, ἔκαμνεν αὐτοὺς νὰ ἀφαιρῶνται καὶ ἐδίδο μεγάλην σημαντικότητά εἰς τὰ ὑποκείμενά των.

Ἡ Ἰωάννα, ὡς πραγματικὴ κυρία, εἶχε τὰ βλέμματα ὅτε μὲν ἀμφίροπα, ὅτε δὲ πεπλανημένα· ὁ Λουκιανὸς δὲν ἐννοοῦσε νὰ σταματήσῃ μίαν στιγμὴν, ὅπως ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς συντρόφου του, δὲν ὀμίλου λέξιν.

— Εἶναι ἀρκετὰ νόστιμοι, ἐψιθύριεν ἡ κυρία Δεβέρλου μειδιώσα καὶ γαληνιαία, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, ἡ Ἰωάννα σου εἶναι παιδί χαριέστατον, εὐπειθῆς καὶ φρόνιμη.

— Μάλιστα, ὅταν εὐρίσκεται ἐνώπιον ξένων, ἀπεκρίθη ἡ Ἐλένη, ἔχει ὅμως καὶ στιγμὰς φρικώδεις, ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ ἀγαπᾷ θερμῶς, προσπαθεῖ νὰ φαίνεται συνήθως καλή, ὅπως μὴ μοῦ προξενεῖ λύπην.

Αἱ κυρίαὶ συνδιελέχθησαν περὶ τῶν παιδιῶν, καὶ ὑπεστήριζον, ὅτι αἱ κόραι ἀνεπτύσσοντο πρωϊότερον. Ἡ κυρία Δεβέρλου ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν της, διὰ τὸ κτηνώδες ὕφος τοῦ Λουκιανοῦ, ὅστις πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀκόμη, ἐὰν δὲν ἐδίδοτο πρὸς αὐτὸν ἡ δέουσα ἐπίβλεψις, ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀληθινὸς μάγκας, καὶ χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὸν ἐλάχιστον δισταγμὸν, ἤρχισε νὰ τῆς ὀμιλῇ περὶ μιᾶς γυναικὸς κατοικούσης μικρὰν τινα οἰκίαν ἀπέναντι, παρὰ τῇ ὁποίᾳ συνέβαινον πολλὰ σκανδαλώδη· πλὴν ἐν τῷ μεταξὺ διέκοψε τὴν ὀμιλίαν της, ὅπως εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν της :

— Παυλίνα! πῆγαινε μίαν στιγμὴν εἰς τὸν κήπον.

Ἡ νεανίς ἐξῆλθεν ἡσύχως καὶ ἔστη ὑπὸ τὰ δένδρα· ἦτο δὲ συνειθισμένη νὰ ἀπομακρύνεται οὕτω, ὡς αἰεὶ ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου παρουσιάζετο ἀντικείμενόν τι, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο πρέπον νὰ ὀμιλήσωσιν ἐνώπιόν της.

— Ἐνῶ χθὲς ἤμην εἰς τὸ παράθυρον, ἐπανελάθεν ἡ κυρία Δεβέρλου, εἶδον καθαρὰ τὴν κυρίαν ἐκεῖνην ἀτακτῶσαν... δὲν σῦρει τοῦλάχιστον τὸ παραπέτασμα· πόσον ἀρεπῶς φέρεται, καὶ τὰ παιδιά δύνανται νὰ τὴν παρατηρήσουν...

Ἐμίλει δὲ μεγαλοφώνως, μὲ ὕψος τι πονηρίας, καὶ μὲ λεπτόν μειδίαμα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν χειλέων· κατόπιν ὑψώσασα τὴν φωνὴν ἀνέκραξε :

— Παυλίνα! δύνασαι νὰ ἔλθῃς.

Ἐπὸ τὰ δένδρα ἡ Παυλίνα ἐθεώρει τὸ κενὸν μετ' ἀδιεξορίας, περιμένουσα πότε ἤθελε τελειώσῃ ἡ ἀδελφὴ της.

Ἐπανῆλθεν ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ κατέλαβεν αὐθις τὸ καθισμά της, ἐνῶ ἡ Ἰουλία ἐξηκολούθει νὰ ἀποτείνεται πρὸς τὴν Ἐλένην.

— Καὶ δὲν ἔχετε λοιπὸν ὑμεῖς παρατηρήσει τίποτε;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη, τὰ παράθυρά μου δὲν βλέπουσι πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ἐπῆρχε λοιπὸν χάσμα τι, ὡς πρὸς τὴν νεαρὰν κόρην ἐν τῇ συνομιλίᾳ, ἠκροάζετο ὅμως διὰ τοῦ παρθενικοῦ καὶ λευκοῦ αὐτῆς προσώπου, ὡς νὰ εἶχεν ἤδη ἀντιληφθεῖ.

— Ἀληθῶς, ἀνεφώνησεν αὐτῇ, μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰσέτι προσηλωμένους ἐν τῷ ὑπαίθρῳ· τί ὠραῖαι φωλεαὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν δένδρων.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ κυρία Δεβέρλου εἶχεν ἀναλάβει τὸ κέντημά της, καὶ μόνον ὡς ἐκ συνηθείας ἔκαμνε μίαν ἢ δύο βελοναίας, εἰς κάθε λεπτόν.

Ἡ Ἐλένη, ἥτις ἐστενοχωρεῖτο νὰ μὲν ἄργῃ, ἐζήτησε νὰ τῆς ἐπιτραπῇ ἡ ἀδεια νὰ φέρῃ ἄλλοτε τὸ ἐργόχειρόν της.

Καὶ ἐπειδὴ εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ πλῆξιν, ἐστράφη καὶ ἐθεώρει τὴν ἰαπωνικὴν σκηνήν. Οἱ τοῖχοι καὶ τὰ φαντώματα ἐκαλύπτοντο ὑπὸ διαχρύσων ὑφασμάτων, τὰ ὅποια εἰκόνιζον γεράνους ἰσταμένους, χρυσαλλίδας καὶ ὠραῖα ἄνθη, ζωγραφίας φυσικῶν τοποθεσιῶν, ἀκάτια κυανόχροα ἐπιπλέοντα ἐπὶ ὠχρῶν ποταμῶν, καὶ ἄλλα διάφορα. Ἐπῆρχον δὲ ἐκεῖ ἔδρακι καὶ γάστραι ἐκ σιδήρου καὶ ξύλου, ἐπὶ τοῦ δαπέδου λεπταὶ ψίαθοι, ἀποφρασσόμεναι ὑπὸ τῶν ἐπίπλων καὶ μικρὰ τινα ὀρειχάλκινα ἀγαλμάτια, μικραὶ ψιάλαι καὶ διάφορα ἀθρομάτια, ἠρωματισμένα διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων. Εἰς δὲ τὸ βάθος εὐρίσκετο μέγα τι ἀνδρείκελον ἐκ πορσελάνης τῆς Σαζωνίας, μὲ τὰς κνήμας

κεκαμμένας, καὶ τὴν κοιλίαν γυμνήν, ἀκολάστως καγχαζόν μετα φαιδρότητος ὑπερμέτρου, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν μανιωδῶς καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην ὤθησιν.

— Τί ἄσχημο πού εἶναι! ἀνέκραξεν ἡ Παυλίνα, ἥτις παρηκολούθει τὰ βλέμματα τῆς Ἑλένης. Ὁμολογεῖς λοιπόν, ἀδελφή, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ κομψουργήματά σου ὁμοιάζουν πρὸς καμηλωτὴν; Ὁ ὄρατος Μαλινιώ τὴν ἰαπωνικὴν σου, ὀνομάζει «παζάρι τῶν 20 λεπτῶν.» Ἀληθινά, ἀπήντησα αὐτόν νὰ συνοδεύῃ μίαν κυρίαν! ὦ! τί κυρίαν! τὴν μικρὰν Φλωρεντίαν τοῦ «Ποικίλου».

— Καὶ εἰς ποῖον μέρος; διὰ νὰ τὸν ἐπιπλήξω, ἠρώτησε ζωηρῶς ἡ Ἰουλία.

— Ἐπὶ τοῦ βουλευσάου μὴπως δὲν θὰ ἔλθῃ σήμερον;

Ἀλλὰ δὲν ἔλαβεν ἀπάντησιν· αἱ κυρίαι ἤρξαντο ἀνησυχῶσαι διὰ τὰ παιδιά, τὰ ὅποια εἶχον ἐξαφανισθῆ. Πού νὰ ἦσαν; Καὶ ὡς τὰ ἐκάλεσαν, δύο σύγχρονοι φωναὶ ὀξεῖται ἀντήχησαν:

— Ἐδῶ εἴμεθα.

Ἀληθῶς ἦσαν ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λειμῶνος, καθήμενα ἐπὶ τῆς χλόης, κρυπτόμενα κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ τινος θάμνου.

— Καὶ τί κάμνετε;

— Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἀνέκραξεν ὁ Λουκιανός, καὶ ξεκουραζόμεθα εἰς τὸ δωμάτιόν μας.

Ἐπ' ὀλίγον παρετήρησαν αὐτὰ μεγάλως τερπόμεναι ἡ Ἰωάννα κατεγίνετο φιλαρέσκως εἰς τὸ παιγνίδιον, ἔκοπτε πόαν πέρειξ αὐτῆς διὰ νὰ παρασκευάσῃ βεβαίως τὸ πρόγευμά των· τὸ κιβώτιον τῶν ταξειδίων ἀπετέλει τεμάχιόν τι σανίδος, τὸ ὅποσον εἶχον εὐρεῖ εἰς τὸ βῆθος ἐνὸς θεμελίου· ἤδη συνδιελέγοντο.

Ἡ Ἰωάννα ἐκυριεύετο ὑπὸ πάθους νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μετα πεποιθήσεως, ὅτι εὕρισκοντο εἰς Ἑλβετίαν καὶ ὅτι ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσωσιν ὅπως ἐπισκεφθῶσι τοὺς πάγους, νομίζουσα, ὅτι ἤθελεν οὕτω ἐκπλήξῃ τὸν Λουκιανόν.

— Ἴδου αὐτός! ἀνέκραξεν ἡ Παυλίνα.

Ἡ κυρία Δεβέρλου, ἐστράφη καὶ παρετήρησε τὸν Μαλινιώ, ὅστις κατήρχετο τὸ πόδιον καὶ πρὶν ἀφήσῃ αὐτόν νὰ χαιρετίσῃ καὶ νὰ καθήσῃ:

— Εἶσαι ἀρκετὰ εὐγενής, κύριε, νὰ διαδίδῃς πανταχοῦ, ὅτι ἡ ἰαπωνικὴ σκηνή μου, εἶναι καμηλωτή.

— Ἄ! Μάλιστα, ἀπεκρίθη οὕτως ἡσύχως, ἡ μικρὰ αὐτὴ αἰθουσα δὲν εἶναι παρὰ καμηλωτή, δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἀντικείμενον, τὸ ὅποσον νὰ θαυμάσῃ τις.

Ἐφαίνετο πολὺ πειραγμένη.

— Πῶς; εὕρισκετε ἄσχημον τὸ ἀγαλμάτιον;

— Τίποτε, τίποτε, ὅλα εἶναι χυδαῖα! πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γούστο... δὲν ἠθέλησες νὰ μὲ συμβουλευθῆς εἰς τὴν διακόσμησιν.

Τότε καὶ αὐτὴ τὸν διέκοψε καταπόρφυρος, βεβαίως ἐξ ὀργῆς,

— Τὸ γούστό σας! πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, εἶναι κομψόν! τὸ γούστό σας! ὡς ἦτο καὶ ἡ κυρία, τὴν ὁποίαν ἐσυνώδευες.

— Ποία κυρία; ἠρώτησεν οὕτως ἐκπλαγεῖς ὡς ἐκ τῆς τραχύτητος, μεθ' ἧς ἐγένετο ἡ προσβολή.

— Ὡραίας ἐκλογῆς, καὶ σὰς συγχαίρω, μία κόρη, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Παρίσιοι...

Εἶτα ἐσιώπησε παρατηρήσασα τὴν Παυλίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε λησμονήσει.

— Παυλίνα! πήγαινε μίαν στιγμὴν εἰς τὸν κῆπον.

— Ἄ! αὐτὸ καταντᾷ ἀνυπόφορον, ἐπὶ τέλους, ἀνεφώνησεν ἡ νεαρὰ κόρη ἥτις παρωργίσθη, πάντοτε μοῦ χαλοῦν τὴν ἡσυχίαν.

— Πήγαινε εἰς τὸν κῆπον, ἐπανελάβεν ἡ Ἰουλία μὲ τόνον αὐστηρότερον.

Ἡ νεανὶς ἀπεμακρύνθη σκυθρωπάζουσα καὶ κατόπιν ἐστράφη ὅπως προσθήσῃ:

— Τοῦλάχιστον νὰ ἐπισπεύσητε.

Καὶ ὅταν ἀπεμακρύνθη ἐκεῖθεν, ἡ κυρία Δεβέρλου ἐπέπεσεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Μαλινιώ.

Πῶς! νέος διακεκριμένος ὡς αὐτός, κατεδέχετο νὰ ἐξέρχεται δημοσίᾳ μὲ αὐτὴν τὴν Φλωρεντίαν. Θὰ ἦναι τοῦλάχιστον τεσσαρακοντοῦτις, ἄσχημος, ἐμπνέουσα φρικὴν καὶ πολλάκις μάλιστα ἐσυρίχθη ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, κατὰ τὰς πρώτας αὐτῆς παραστάσεις.

— Ἐτελειώσατε, ἠρώτησεν ἡ Παυλίνα, ἥτις περιεδιάβαζεν ὑπὸ τὰ δένδρα, μὲ ἦθος δυσχεραίνον.

— Πόσον πλήττω!

Ἄλλ' ὁ Μαλινιώ ὑπερήσπιζεν ἑαυτόν, ἰσχυρίζομενος ὅτι δὲν εἶχε γνωρίσει ποτὲ καμμίαν Φλωρεντίαν, καὶ ὅτι οὐδέποτε τῆς εἶχεν ὁμιλήσει· ἐὰν δέ, ὅπερ ἦτο καὶ ἐνδεχόμενον, ἔτυχε νὰ συναντήσωσιν αὐτόν μετὰ τινος κυρίας, θὰ ἦτο πιθανῶς ἡ κυρία ἐνὸς φίλου του, τὴν ὁποίαν κἀποτε εἶχε συνοδεύσει· ἄλλως τε, τίς τὸν εἶχε παρατηρήσει; Διὰ νὰ πιστευθῇ μία τόσον σοβαρὰ συκοφαντία ἐχρειάζοντο ἀποδείξεις, ἐχρειάζοντο μάρτυρες.

— Παυλίνα! ἠρώτησεν ἀποτόμως ἡ κυρία Δεβέρλου ὑψώνουσα τὴν φωνήν, ἐσὺ δὲν συνήτησες τὸν κύριον Μαλινιώ μετὰ τῆς Φλωρεντίας;

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ νεανὶς, ἐπὶ τοῦ βουλευσάου, ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ κυρίου Βενιού.

Τότε ἡ Ἰουλία θριαμβεύουσα ἀπέναντι τοῦ βεβιασμένου μειδιάματος τοῦ Μαλινιώ ἔκραξε:

— Παυλίνα, δύνασαι νὰ ἐπιστρέψῃς.

Ὁ Μαλινιώ, ὅστις εἶχεν ἐνοικιάσει ἐν θεωρεῖον διὰ τὰς δραματικὰς παραστάσεις, τὸ προσέφερε χαριέντως, χωρὶς διόλου νὰ μνησικακήσῃ πρὸς τὴν κυρίαν Δεβέρλου, ἄλλως τε ἦσαν πλέον συνειθισμένοι νὰ διαφιλονεικοῦσι πάντοτε.

Ἡ Παυλίνα ἠθέλησε νὰ πληροφορηθῇ ἐὰν τῆς ἦτο ἐπιτετραμμένον τὰ παρευρεθῇ εἰς τὰς δραματικὰς παραστάσεις, καὶ ἐπειδὴ ὁ Μαλινιώ ἐγέλα κινῶν τὴν κεφαλὴν. «Εἶναι, εἶπεν, αὐτὴ, ἀρκετὰ ἀνόητον νὰ μὴ γράφωσιν οἱ συγγραφεῖς δράματα διὰ τὰς νεανίδας», καὶ ὅτι δὲν τῆς ἦτο ἐπιτετραμμένον ἄλλο ἀπὸ τὴν Λευκὴν Κυρίαν καὶ τὸ κλασικὸν θέατρον.

Πλὴν αἱ κυρίαι ἔπαυσαν πλέον νὰ ἐπαγορευθῶσι διὰ τὰ παιδιά, ὅτε αἰφνης ὁ Λουκιανός ἔρρηξε κραυγὰς σπαρκακτικὰς.

— Τί τοῦ ἔκαμες, Ἰωάννα; ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ ἡ μήτηρ της.

— Τίποτε, καλὲ μαμά, ἀπεκρίθη ἡ μικρὰ, μονάχος ἔπεσε χάμου.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἦτο, ὅτι τὰ παιδιά, ἐνῶ ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσωσι διὰ τοὺς περιφήμους παγετώδεις τόπους, ὡς ἡ Ἰωάννα δισχυρίζετο, εἶχον φθάσει ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ ἐσθήκων τοὺς πόδας των πολὺ ὑψηλά, ὅπως ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν βράχων, τότε ὁ Λουκιανός, πνευστιῶν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως, προσέκοψε καὶ εὐρέθη ἐξηπλωμένος χαριέστατα, ἐν τῷ μέσῳ τετραγώνου ἐκτάσεως· πεσῶν δὲ ἀπαξ καὶ κακωθεὶς, κατελήφθη ὑπὸ παραφορὰς πιθήκου, καὶ ἤρξατο νὰ κλαίῃ.

— Σήκωσέ τον, ἀνεφώνησεν ἡ Ἑλένη.

— Δὲν θέλει, μαμά, στροφογυρίζει.

Καὶ ἡ Ἰωάννα ἀπεμακρύνθη στενάζασα, ἐνοχλουμένη μεγάλως νὰ βλέπῃ αὐτόν, τόσον κακῶς ἀνατεθραμμένον· δὲν ἤθελε νὰ παίξῃ καὶ ἦτο δίκαιον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ βρωμήσῃ· καὶ ἐλάμβανε στάσιν δουκίσσης, ἀναφερομένης εἰς δικαιοσύνην.

Τότε ἡ κυρία Δεβέρλου, τὴν ὁποίαν αἱ κραυγαὶ τοῦ Λουκιανοῦ ἠνόχλουν, παρεκάλεσε τὴν ἀδελφὴν της νὰ σπεύσῃ, ὅπως τὸν καταπραύνη.

[Ἐπειτα συνέχεια].

A. MATTHEY
Η ΒΡΑΣΙΛΙΑΝΗ

Ἐμεινεν ἐκεῖ δύο ἔτη ἐξεργαζόμενος τὰ φυτὰ, ὑποβάλλον αὐτὰ εἰς τὰς λεπτοτέρας ἐρεῦνας. (Σελίς 316).

Τίποτε! Πάντοτε τίποτε! Καὶ ἡ Βάλδα ἤρξατο ἀπελπιζομένη.

Ἄλλ' αἴφνης προσήλωσεν ἐκεῖ που τοὺς ὀφθαλμούς της.

Τῇ ἐφάνη ὅτι ἐκεῖ κάτω ἡ μικρὰ τράπεζα δὲν ἴστατο ὀρθία ἀκριβῶς. Ἐστήριξεν ἰσχυρῶς ἐπ' αὐτῆς τὰς χεῖρας. Ἡ τράπεζα αὕτη ἡ μικρὰ ἐκκλινεν ἐπὶ μικρὸν δι' ἀνεπαισθήτου σχεδὸν κινήσεως τῆς αἰώρας καὶ εἶτα ἀνέλαβε τὴν ὀρθίαν θέσιν αὐτῆς.

Ὅλιγον αἶμα ἀνέβη εἰς τὰς παρειὰς τῆς Βάλδας, καὶ ἑλαφρὸν θριαμβικὸν μειδιάμα συνέσπασε τὰ χεῖλη της.

Εὔρε λοιπὸν ὅ,τι ἐζήτει;

Ἐστὴ τότε ἀκίνητος ἐπὶ στιγμὴν, προὐχώρησε κατόπι

ἀκροποδητεῖ μέχρι τῆς θύρας, τὴν ὅποιαν ἤνοιξε καὶ ἤκροασθη.

Σιγὴ πανταχοῦ ἐπεκράτει.

Ἐπλησίασε τότε τὴν τράπεζαν καὶ ἐδοκίμασε νὰ τὴν ἀνασηκώσῃ διὰ τῶν δακτύλων. Ἐδυσκολεύθη. Τότε κατέβαλε μεγαλειτέραν δύναμιν καὶ κατώρθωσε νὰ τὴν παρεκκλίνῃ ἐναλλάξ πρὸς δύο μέρη. Μικροῦ δεῖν κατώρθου ὅ,τι ἤθελε.

Τοῦτο ἐννοήσασα καὶ βεβαιωθεῖσα ἐσταμάτησεν.

Ἐπέστησε μεγίστην προσοχὴν καὶ κατώρθωσε νὰ διακρίνῃ μικροσκοπικώτατον σχίσμα, σχεδὸν ἀδιόρατον, πρὸς μίαν τῶν γωνιῶν τῆς τραπέζης. Τὸ ἐν λόγῳ σχίσμα ἐφαίνετο ὅτι δὲν παρεξτείνεται κάτωθεν τῆς βαφῆς.

Ἔλαβε μηχανικῶς λεπτήν τινα βελόνην, ἐξ ἐκείνων, δι' ὧν πλέκονται τὰ τρίχαπτα, καὶ τὴν ἐβύθισεν ἐντὸς τῆς γωνίας τοῦ σχίσματος καὶ ἐδοκίμασε δι' ἀντισταθμίσεως τὴν προσγενομένην βαρύτητα.

Τὸ σανίδωμα τῆς τραπέζης ἠγέρθη ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς.

Τότε παρετήρησεν ἡ Βάλδα εἰς τὸ ἀνοιγμα δέσμη ἐπιστολῶν, εἰς τέσσαρας πτυχὰς εἰλιγμένων καὶ διὰ μεταξίνου νήματος κυανοῦ ἐπιμελῶς δεδεμένων.

Δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ φωνὴν χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως.

Ἔλαβε τότε τὴν δεσμίδα, ἔβηκεν αὐτὴν εἰς τὰ θυλάκια ταχύτατα, ἐτοποθέτησε βεβιασμένως τὴν μικρὰν τράπεζαν καὶ κατέβη πάλιν ὡς ἀστραπὴ εἰς τὸν κοιτῶνά της. Οὐδένα συνήντησε διασκελίζουσα τὴν κλίμακα.

Εἶδε τὸ ὠρολόγιόν της καὶ ἐχάρη μαθοῦσα ὅτι δὲν ἐδᾶπάνησε πλέον τῆς μίαις ὥρας. Εἶχε καὶ ἄλλον καιρὸν.

Ἐκλείδωσε τὴν θύραν, ἐξέβαλε τὴν μικρὰν δέσμη τῶν ἐπιστολῶν καὶ κατώρθωσε νὰ σχηματίσῃ δι' ἀπλοῦ χάρτου δεσμίδα καθ' ὅλα ὁμοίαν, ἥτοι κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος, ἔδεσεν αὐτὴν διὰ κορδονίου κυανοῦ μεταξωτοῦ, ἐκλείδωσε τὴν πρώτην ἐκείνην δεσμίδα εἰς τὸ γραφετόν της καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ἱματιοφυλακτεῖον, ἔνθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Λουκίας.

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἡσυχώτατα καὶ ἄνευ χρονοτριβῆς, ἤδη δὲ ἐπανεθεσεν ἐντὸς τῆς τραπέζης τὴν ψευδῆ ἐκείνην δεσμίδα τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐπανώρθωσε μετὰ καταπληκτικῆς τῆς μνήμης ἀταραξίας πάντα τὰ ἐκλυθέντα ἐκεῖνα τῆς ἔδρας ἐξ ὑφασμάτων χωρίσματα.

Ἐστρεψε τελευταῖον ἤδη τὰ βλέμματα εἰς τὰ πέριξ, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι οὐδὲν ἤθελε προδώσῃ τὴν ἐκεῖ ἔλευσιν καὶ ἔρευναν της, εἰς ἤλθεν ἐν τῷ ἱματιοφυλακτεῖῳ καὶ προσεκάλεσε μίαν τῶν ὑπηρετριῶν δοῦσα τὰς καταλλήλους ἐντολάς, ὅπως ἐπανορθώσῃ σφάλματά τινα περὶ τὴν διάταξιν διαφόρων δῆθεν ἐργασιῶν τῆς οἰκίας.

Ἄλλὰ ποῖα ἦσαν τὰ ὄπλα τὰ ὁποῖα ἀνεύρισκεν ἡ Βάλδα ἐν ταῖς κλαπέσαις αὐταῖς ἐπιστολαῖς;

Πράγματι καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια δὲν ἠδυνήθη εὐθύς κατ' ἀρχὰς νὰ μαντεύσῃ τίνας ἦσαν καὶ πρὸς τίνα διηυθύνοντο αἱ μετὰ τοσαύτης προφυλάξεως κρυφθεῖσαι ἐπιστολαί. Ὅπως δὴποτε αὐτὴ ἐφρόντισε νὰ δώσῃ ὡς τάχιστα τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς τῆς ἡμέρας διὰ τὴν οἰκίαν, ὑποκρινομένη ἐντελῆ ἀταραξίαν, καὶ ἔσπευσε νὰ κλεισθῇ εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Ἦνοιξε μίαν τῶν ἐπιστολῶν, τὴν τελευταίαν.

Ἄνεζήτει τὴν ὑπογραφήν, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εὔρε γεγραμμένον ἓν «Σ' ἄγαπῶ».

Ἄλλ' αὐταὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἦσαν προφανῶς τοῦ δόκτορος Ροβέρτου;

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν ἡ Βάλδα ἤκουσεν ἐν τῇ αὐλῇ τὸν κρότον τῆς ἀμάξης. Ἐπανεκλείσε τὸ γραφεῖον πάραυτα, ἀφοῦ ἔρριψεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς εἰς χεῖράς της ἐπιστολάς, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν προθυραῖαν κλίμακα, ἵνα προὔπαντήσῃ καὶ ἀσπασθῇ τὴν Ἀγγελίαν, τὴν ὁποῖαν λίαν ὠφέλησεν ὁ καθαρὸς ἀήρ τῆς ἐξοχῆς καὶ ὁ περίπατος.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Λουκιανὸς ἐξῆλθε, καὶ ὁ κύριος Δὲ Σερζὺ ἐνεδύθη διὰ νὰ προφθάσῃ ἐγκαίρως εἰς τινὰ χορὸν, διδόμενον κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν. Αὐτὸς πιθανώτατα θὰ ἐπέστρεψεν οὐχὶ πρὸ τῆς τρίτης ἢ τῆς τετάρτης πρωϊνῆς ὥρας.

Ἡ Βάλδα, ἡ Λουκία καὶ ἡ Ἀγγελίνα ἐκάθητο ὁμοῦ συνδιαλεγόμεναι καὶ ἀσχολούμεναι εἰς τὰς συνήθεις γυναικείας ἐργασίας.

Ἡ Βάλδα, μέγα ἐνδιαφέρον ἀνευρίσκουσα εἰς τὰς ἀφελεῖς ταύτας συνδιαλέξεις, δὲν ἐβίαζεν οὐδόλως τὴν Ἀγγελίαν, ὅπως πάντοτε, ν' ἀποσυρθῇ ἐγκαίρως εἰς τὴν κλί-

νην της. Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ παρετήρησεν ὅτι τὸ ὠρολόγιον ἐδείκνυε μεσονύκτιον, καὶ ἐκάστη ἔσπευσε ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Ἡ Βάλδα ἐπέτρεψεν εἰς τὴν θαλαμηπόλον της ὅπως τὴν ἐκδύσῃ, ἐφόρσε δὲ κατόπιν μακρὰν νυκτερινὴν ἐσθήτα, καὶ τὴν ἀπέπεμψε ταχέως.

Τέλος πάντων ἔμεινε μόνη καὶ καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν νύκτα δὲν εἶχε φόβον νὰ φοραθῇ ἢ διαταραχθῇ κἄν.

Ἄλλ' ἐπρονόησε νὰ κλείσῃ ἀσφαλέστατα τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της, κατεβίβασε τὰ διπλᾶ παραπετάσματα καὶ τοῦτο ἵν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐκ τοῦ δωματίου της τοῦ φωτός εἰς τ' ἀπέναντι τῆς οἰκίας ἀντανάκλασιν.

Ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἐξετέλεσε πάντα ταῦτα, ἐκάθισε πρὸ τοῦ γραφείου της καὶ ἤνοιξε τὴν δεσμίδα τῶν πολυτίμων ἐκείνων ἐπιστολῶν.

Ἦσαν δέκα καὶ ἐννέα.

Δὲν ἠπατήθη ὁμως. Αἱ ἐπιστολαὶ ἐκεῖναι ἀνήκον ἀφεύκτως τῷ Ροβέρτῳ.

Ἐφερον χρονολογίαν. Τοῦτο εἶχε σπουδαιότητα μεγάλην δι' αὐτήν.

Ἡ πρώτη τούτων ἀνέτρεχε μόλις μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἐκ τούτου εὐκόλως συνεπέρανεν ὅτι ἡ Λουκία εἶχε συναντήσῃ τὸν Ροβέρτον παρὰ τῇ κυρίᾳ Ἀρνῶ, ὀλίγας ἀναμφιβόλως ἐβδομάδας μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς της.

Μετὰ βαθυτάτης προσοχῆς ἀνέγνω ἡ Βάλδα πάσας ταύτας τὰς ἐπιστολάς ἀλληλοδιαδόχως Ἐστάθμιζε διῶλιζουσα πάσας τὰς ἐν αὐταῖς ἐκφράσεις, ἐσχολίασε πάσας τὰς παραλλαγὰς, καὶ ἐζήτηε ἀφ' οἷας δὴποτε μικρολογίας νὰ ἐξαγάγῃ συμπέρασμα ἐνδιαφέρον.

Ἀναμφιβόλως δὲν ὑπῆρχον ἐνταῦθα πᾶσαι αἱ ὑπὸ τοῦ Ροβέρτου γραφεῖσαι ἐπιστολαί· θὰ ἔκαψε βεβαίως πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἡ Λουκία, θέλουσα νὰ σώσῃ τινὰς ἐξ αὐτῶν, ταύτας, αἵτινες ἦσαν αἱ ἐκφραστικώτεραι, αἱ τρυφερώτεραι, τέλος πάντων ἐκείνας, ἐν αἷς ἐγράφη ἐκφραστικώτερον τὸ ἀγνὸν τοῦτο καὶ μέγα πάθος, ὅπερ ἐβάρυνε τὰ στήθη ἀμφοτέρων τῶν ἐραστῶν.

Καὶ ἰδοὺ τί ἐσκέφθη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἡ Βάλδα. Δὲν εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ἔρωτα ἐνὸς νέου καὶ μικρᾶς τινος ὑποτρόφου ἔτι ἐν ἐκπαιδευτηρίῳ. Ἀπ' ἐναντίας, διέβλεπεν ἔρωτα ἀληθῆ, γενναῖον, αἰσθημα δηλαδὴ βαθύ ἐξ ἐκείνων, ἅτινα φιλοξενήσαντες ἀπαξ ἐν τῇ καρδίᾳ μετὰ τῆς ζωῆς διώκομεν.

— Καλά! καλά! ἀνεφώνησεν.

Ἀφ' ἐτέρου, ἐν ταῖς ἐν λόγῳ ἐπιστολαῖς ἐγίνετο πλέον ἢ ἀπαξ λόγος περὶ αὐτῆς μάλιστα τῆς Βάλδας.

Ἐδωκαν τῇ Βάλδᾳ ταχέως αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ νὰ ἐνοήσῃ, ὅτι ἡ Λουκία κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ νέου τούτου ἔρωτός της καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς της θλίψεώς της, εἶχεν ἀνακοινώσῃ τῷ Ροβέρτῳ πάντα τὰ ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ της συμβαίνοντα, καὶ οὕτως ὁ δόκτωρ εἶχεν ἤδη συμμερισθῆ τὰς ὑπονοίας της καί, ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν καὶ τοῦτο, πιθανῶς καὶ τοὺς φόβους της διὰ τὴν νέαν μητρειάν της.

— Καλά! πολὺ καλά! ἀνεφώνησεν ἐκ δευτέρου ἡ Βάλδα.

Λαβοῦσα δὲ τότε τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν, στηρίζουσα τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς τραπέζης πλησίον τῆς λυχνίας, ἐκπεμπούσης ἀμφίβολον καὶ γλυκύτατον φῶς ἐπὶ τῆς καστανοχρόου κόμης τῆς νεαρᾶς αὐτῆς γυναικός, ἐπὶ τῶν ὠραίων ὤμων της καὶ τῶν στοργγύλων καὶ λευκῶν βραχιόνων της, ἡμιγύμνου ἤδη ὡς ἐκ τῆς νυκτερινῆς ἐνδυμασίας της, ἔμεινεν ἐπὶ μίαν κατὰ συνέχειαν ὥραν μᾶλλον ἀκίνητος μαρμαρίνου ἀγάλματος.

Βλέπων τις αὐτὴν οὕτω, ἐν τῇ σιωπῇ, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν τοῦτο φῶς, οὐδεὶς ἤθελεν ἀμφιβάλει περὶ τῶν ἀπαισίων ἰδεῶν, αἵτινες ἀνεκुकῶντο ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῆς καὶ τῆς φρικτῆς ἀγωνίας, ὑφ' ἧς κατείχετο τὸ πνεῦμά της.

Ἦθελε ρεμβᾶσαι τις ἔρωτα, βλέπουσα τὴν γυναῖκα ταύ-

την, νέαν καὶ χαρίεσαν, ἐν ἀτημελήτῳ στάσει, προκαλοῦσαν φαντάσματα θανάτου.

Μεθ' ὧραν ὀλόκληρον, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν. Ἐλαβε τὰς ἐπιστολάς αὐθις, διέδραμεν αὐτὰς ἐκ νέου, ἀλλὰ ταχέως τὴν φορὰν ταύτην, ἔθηκε κατὰ μέρος ἕξ, ὡς ἐπανεγνω καὶ πάλιν, καὶ ἐκ τούτων ἐξέλεξε ἀλλην, ἣτις ἐφαίνετο αὐτῇ ἡ σπουδαιότερα καὶ ἡ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα.

Ἐπειτα λαβοῦσα γραφίδα καὶ χάρτην, ἤρξατο ἀντιγράφουσα τὰς πέντε λοιπὰς οὐσιώδεις ἐπιστολάς.

Ἡ ἡμέρα, ἣτις κατὰ τὸν Μάϊον παρέρχεται ταχεῖα, εὔρεν αὐτὴν ἐν τῇ τραπέζῃ αὐτῆς ἀντιγράφουσαν διὰ χειρὸς ζωγράφου καὶ ἀσφαλοῦς. Ἐσβεσε τὸν λύχνον καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι οὗ ἔγραψε τὸν τελευταῖον στίχον.

Συνήθροισε τὰς ἐπιστολάς μεθ' ἧς προσοχῆς ἔλαβεν αὐτάς, τὰς ἐπανεθῆκε κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν μετὰ πολλῆς φροντίδος καὶ κατέστησε τὴν δέσμην καὶ τὸν θάμιγγα αὐτῆς τοιαῦτα, ὅποια εὔρεν αὐτά.

Ἡ πρωτίστη δυσκολία ἤρθη, ἔμεινε μόνον πρᾶγμα εὐκόλον, νὰ εὔρη τὴν ἐπαύριον δύο ἢ τρία λεπτὰ ὅπως ἐπαναθῆσθαι τὰς ἐπιστολάς ὑπὸ τὸ γραφεῖον, ὅθεν ἔλαβεν αὐτάς.

Διηυθύνθη κατόπιν εἰς σκευὸς τι, μυστικῶς κλειόμενον καὶ ἀνοιγόμενον, οὐτινος τὴν κλεῖδα αὐτῇ μόνῃ κατεῖχε, καὶ ἠνέφξεν αὐτό.

Πρὶν ἢ κρύψῃ τὴν πρωτότυπον ἐπιστολὴν καὶ τὰ ἀντιγραφα τῶν ἄλλων, ἔριψε τελευταῖον βλέμμα σείουσα τὴν κεφαλὴν μετ' εὐθύμου κινήσεως.

Ὅστις θὰ ἔβλεπεν αὐτὴν, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, θὰ ἔβλεπεν ἀνορθουμένην τὴν κόμην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς· τοσαύτη ἦτο ἡ ἔκφρασις τοῦ θριάμβου, ὅστις ἔλαμπεν ἐπὶ τῶν συνήθως τόσον πρᾶων χαρακτηριστικῶν ἦτο τρομερά.

— Τοὺς ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου! ἐπιθύρισε, τοὺς ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου καὶ τοὺς τρεῖς!

Ἐθηκε τὴν συνεσταλμένην χεῖρα αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν, καὶ μειδίαμα διέστειλε τὰ χεῖλη τῆς, καὶ ἀπεκάλυψεν ὀδόντας λάμποντας, μικροὺς καὶ αἰχμηροὺς.

Θ'

Ἀκτὶς φωτός.

Ἐν τῇ πάλῃ, ἣν προέβλεπεν ἡ Βάλδα, καὶ εἰς ἣν ἀπεφάσιεν αὐτὴ πρώτη νὰ προκαλέσῃ, ἦτο καιρὸς νὰ λάβῃ τὰς προφυλάξεις αὐτῆς· διότι ὁ ἀσύνητος λόγος, ὃν ἀφῆκε νὰ τῇ διαφύγῃ, θὰ τὴν ἀπεκάλυπτε· καὶ τὴν ἀπεκάλυψε μετ' ὀλίγον.

Εἶχε τότε ἐν ταῖς χερσὶ τὰ ὄπλα· ἀλλ' ὁ Ροβέρτος, ὁ ἐχθρὸς, ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν οὐχ ἦττον φοβερά.

Τὴν ἐπαύριον τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ Βάλδα ἔκρυπεν ἐν τῷ σύρτῃ τῆς Λουκίας τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ροβέρτου, ὁ Λουκιανὸς μετέβη μετὰ μεσημβριανὴν πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ.

Ἀφ' οὗ ὠμίλησε μετὰ τῆς ἀδελφῆς του, ἤθελε νὰ συμφωνήσῃ μετὰ τοῦ Ροβέρτου, εἰ μὴ διὰ νὰ ἀποφασίσῃ, ἢ τοῦλάχιστον διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸ σχέδιον τῆς ἀπέναντι τοῦ κ. Δὲ Σερζὺ διαγωγῆς αὐτῶν συμφώνως πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπεκάλυψε «συνωμοσίαν τῆς εὐτυχίας τοῦ Ροβέρτου καὶ τῆς Λουκίας».

— Ἡ Λουκία δυστυχῶς εἶνε λίαν τεθλιμμένη, τῷ εἶπεν ὁ Ροβέρτος.

— Ἀλλ' εὐτυχῶς, εἶπεν ὁ Λουκιανός, ἡ ἰκανότης καὶ ὑπόληψις σου εἶνε κεφάλαιον, ὅπερ παρουσιάζει εἰσόδημα ἀνώτερον ἐκεῖνης. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν προβλέπω ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου.

— Τοῦτο θὰ ἦτο δι' ἐμὲ ἀληθῆς εὐτυχία.

— Ὅχι, ἀγαπητέ μοι Ροβέρτε· αἱ γινώμαι καὶ αἱ ἰδέαι

σου δὲν σοι ἐπιτρέπουσι νὰ ὑποκλίνῃς τὴν ἐπιστημονικὴν ἰκανότητα πρὸ τοῦ πλούτου καὶ νὰ ἀπονέμῃς τὴν ὑπεροχὴν ταύτην, οὕτως εἶπεν, τὴν ἀνωτέρας ἀξίας, εἰς τὰ χρήματα τὰ διὰ τῆς κληρονομίας μεταβιβάσθέντα, ἐπὶ τῶν χρημάτων, ἅτινα ἀπεκτήθησαν διὰ τῆς ἐργασίας. Δὲν πρέπει νὰ ἐνδοιάζῃς ὑπὲρ τὰ δέον, διότι ὁ πατήρ μου δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀντιρρήσεις· τιμᾶ τὴν πηγὴν τῆς περιουσίας.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν κατάγομαι ἐγὼ ἐξ εὐγενῶν, εἶπεν ὁ Ροβέρτος· εἶμαι υἱὸς πτωχοῦ ἐπαρχιακοῦ ὑπαλλήλου.

— Δὲν ἔχεις ὄνομα, ἀλλ' ἔχεις φήμην.

— Πιστεύεις, Λουκιανέ, ὅτι ὁ Δὲ Σερζὺ παραδέχεται τὴν ἀντισταθμισὴν ταύτην;

— Εἶμαι ὀλιγώτερον βέβαιος ἢ διὰ τὴν περιουσίαν, εἶπεν ὁ Λουκιανός· πιστεύω ἐν τούτοις ὅτι θὰ δώσῃ σημασίαν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Τὸ μέγα πρόσκομμα δὲν ἔγκειται ἐνταῦθα...

— Γνωρίζω, διέκοψεν ὁ Ροβέρτος, ἔγκειται εἰς τὰς ἰδέας τὰς ὁποίας ὑπηνίτησο πρὸ ὀλίγου. Ὁ κ. Δὲ Σερζὺ, κυβερνητικὸς βουλευτής, ὑποψήφιος γερουσιαστής, θὰ παραδεχθῆ ποτε γαμβρὸν εἰλικρινῶς καὶ φανερῶς δημοκρατικόν;

— Δὲν πρέπει νὰ ὄνειροπολῆς, ἐπανελάβεν ὁ Λουκιανός, πρακτικῶς τοῦτο εἶνε πολὺ δύσκολον· ἐν τούτοις δὲν θεωρῶ τοῦτο ἀνυπερέβλητον — ἂν δὲν κατηγορήθῃς πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπὸ ἐπιρροὴν ἐξασκουόντος οἰκείου... Ἐχεις φίλους ἐν τῷ ἀριστοκρατικῷ κόσμῳ;

— Φίλους; ὄχι, εἶπεν ὁ Ροβέρτος γελῶν· ἀλλ' ἔχω πελάτας, παραδείγματος χάριν, καὶ ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις θέσεσιν.

— Τοῦτο εἶνε καλόν. Ἐπισκέπτεσαι ἐνίοτε αὐτούς;

— Σοὶ βεβαίω ὅτι ἐπὶ οὐδετέρου μόνον ἐδάφους ἔθηκα τὸν πόδα μου, ἐν τῇ προεδρείᾳ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, ἐν ταῖς πρεσβείαις...

— Ἐν τούτοις ἀναντιρρήτως θὰ ἔλθῃς εἰς τὴν ἐσπερίδα τῆς Πέμπτης;

— Θὰ προσπαθῆσω νὰ ἔλθω· πρῶτον, διότι σὺ μὲ ἐπαρουσιάσεις· ἔπειτα δὲν εἶνε πολιτικὴ ἐσπερίς. Γνωρίζω ὅτι ἐκεῖ θὰ ἰδῶ πρόσωπα ἀπαρέσκοντά μοι, τοὺς Γενάς, τοὺς Παρδαλλῷ, τοὺς Μοζιρών...

— Πρόσεχε! ὁ Μοζιρών οὗτος, ὃν ὀνομάζεις, μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε ἐκ τῶν στενοτάτων τῆς κομῆσεως φίλων. Ἄγνωθ, ἐγὼ τοῦλάχιστον, τί συμβαίνει. Διὰ τί μέμφονται αὐτῷ;

— Διότι εἶνε πολὺ τυχερὸς εἰς τὰ παίγνια καὶ πολὺ εὐτυχῆς εἰς τὴν μονομαχίαν· διατείνονται ὅτι κερδαίνει καὶ φοιεῖ ἀσφαλῶς.

— Τοῦτο εἶνε τῷ ὄντι δυσάρεστον· ἀλλὰ δὲν ἔχεις ἀφορμὴν νὰ προσβάλλῃς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον;

— Οὔτε νὰ τὸν προσβάλλω, οὔτε νὰ τὸν φοβῶμαι.

— Δὲν τὸν φοβεῖσαι βέβαια· ὁ φόβος εἶνε ἡ μητρικὰ μου. Καθ' ἣν ἡμέραν ἡ ἐχθροπραξία αὐτῆς θὰ παύσῃ νὰ ἦνε κρυφία...

— Πρὶν ἢ γνωρίσῃ οὐδὲν τῶν σχεδίων ἡμῶν ἐκήρυξε τὸν πόλεμον;

— Οὐχί, ἐξ ἐναντίας· αὐτὴ ἡ ἰδία, ἰδίᾳ χειρὶ ἔγραψε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν κατάλογον τῶν προσκεκλημένων... Καὶ μάλιστα ἐνόμιζεν ὅτι κατόψεις ἐν Μομμάρτῃ.

Ὁ Ροβέρτος ἐκινήθη ἀκουσίως.

— Ἄ!... εἶπε δὲν ἐνόησα, ἐπανελάβε το.

— Σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἐνόμιζεν ὅτι κατόψεις ἐν Μομμάρτῃ, ἢ τοῦλάχιστον ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουσεν οὕτω νὰ λέγασιν. — Ἀλλὰ τί ἔχεις λοιπόν; φαίνεσαι ὅλος τεταραγμένος.

Ὁ Ροβέρτος, ὅστις ἐκάθητο, ἠγέρθη καὶ ἐθημάτιζεν ἐν τῷ δωματίῳ μετὰ ταραχῆς.

— Δὲν ἔχω τίποτε, ἐπανελάβε· μόνον... εἶχον πρὸ και-

ροῦ τὸ δωμάτιον τῶν ἰατρικῶν συνδιασκέψεών μου ἐν Μομμάρτη.

— Ἄ! ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ σὲ ἐγνώρισεν ἐκεῖ; Ἐνθυμεῖσαι αὐτὴν δι' ὄλου;

— Δι' ὄλου. Δὲν εἶδον αὐτὴν ποτέ. Εἶμαι βέβαιος. Ἄλλ' αὐτή;...

Ἔσθη, τὸ ὄμμα ἔχων ἀτενές, τὰς ὀφρῦς συνσταλμένας, ἀναδιφῶν τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ὅτε ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν κόμησσαν, αὐτὴ ἀνεσκίρτησεν, τοῦτο τῷ ἐπανήρχετο εἰς τὴν μνήμην τόρα. Ἐπειτα ἡ φωνή, ἣτις προσέβαλε τὴν ἀκοὴν αὐτοῦ, ἡ φωνὴ αὐτὴ, ἡ βαρετὰ καὶ ὀλίγον βραχνή, ὡς ἡ φωνὴ τῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσπανιστὶ λαλησάντων, ἡ φωνὴ αὐτὴ ἦν ἀνεγνώρισε, ποῦ τέλος εἶχεν ἀκούσει τὴν φωνὴν αὐτὴν; Διηρώτα ἐκ νέου ἑαυτόν, πιέζων τὸ μέτωπον μεταξὺ τῶν χειρῶν, ὡς διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὰς ἀναμνήσεις νὰ ἀναπηδήσωσιν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτοῦ.

Αἰφνης ἔρρηξε κραυγὴν σχεδὸν φοβεράν.

— Λουκιανέ! ἀνέκραξε χωρὶς νὰ σκεφθῆ, ἡ μήτηρ σου, εἰπέ μοι, πότε ἀπέθανεν;

— Εἰς τὰ 1863, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς ἔκπληκτος· εἶνε τόρα δέκα καὶ ὀκτὼ μῆνες.

— Τὸν ὀκτώβριον;

— Ναί, τὸν ὀκτώβριον.

— Καὶ εἰς τὰς πόσας τοῦ ὀκτωβρίου;

— Εἰς τὰς δεκατρεῖς.

— Εἰς τὰς δεκατρεῖς! ἐπανελάθεν ὁ Ροβέρτος· εἶσαι βέβαιος ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὰς δεκατρεῖς;

— Βεβαίως. Ἀλλὰ τί παραδόξοι ἐρωτήσεις εἶνε αὗται!

— Καὶ ἡ μήτηρ σου ἀπέθανεν αἰφνιδίως, δὲν εἶνε οὕτω;

— ἐκ διαρρήξεως ἀνευρισμοῦ;

— Ναί, ἔπρεπε νὰ μάθῃς ὅλα αὐτὰ ἐκ τῆς Λουκίας.

— Μοὶ τὰ εἶπε ναί! ἀλλὰ σήμερον ἔχω ἀνάγκη νὰ μοὶ τὰ εἴπῃ λεπτομερέστερον. Ποῦ θὰ δυνηθῶ νὰ ἴδω αὐτὴν, μόνην, ἐπὶ παρουσίᾳ σου; Ὁ κ. καὶ ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ σὺνηθίζουσιν ἐνίοτε νὰ ἐξέρχωνται ὁμοῦ;

— Ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ πῶς δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν αὐτὸ πρότερον; Ἄ! κατὰ πάσαν Κυριακὴν μεταβαίνουσι μετὰ τῆς Λουκίας καὶ τῆς Ἀγγελίνας εἰς Μαδελαινὴν.

— Ἔ, καλὰ, αὖριον Κυριακὴν, εἰπέ εἰς τὴν Λουκίαν νὰ προφασισθῆ ἀδιαθεσίαν καὶ νὰ μὴ ἐξέλθῃ. Θὰ ἔλθω εἰς τὸ δωμάτιόν σου καὶ θὰ μεταβῆ ἐκεῖ χωρὶς νὰ ἐννοηθῆ.

— Τοῦτο γίνεται· ἀλλὰ δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μοὶ εἴπῃς...

— Τίποτε! τίποτε μὴ μὲ ἐρωτᾷς τὴν στιγμὴν ταύτην, σὲ ἱκετεύω! ἐπανελάθεν ὁ Ροβέρτος· ἐξ ἐναντίας ἄφες με μόνον· ἄφες με νὰ σκεφθῶ. Καὶ αὖριον θὰ ἐρωτήσω τὴν Λουκίαν — καὶ πιθανὸν νὰ ὁμηλήσω.

I

Ἡ ἀνάκρισις.

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν πολὺ ἀνήσυχοι, τὴν ἐπαύριον, ἀναμένοντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Ροβέρτου. Ἦθελε νὰ ἐρωτήσῃ ἐκ νέου τὴν Λουκίαν ἐπὶ τῶν περιστατικῶν τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς αὐτῆς! Πρὸς τίνα σκοπὸν; Καὶ τίς ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ, ὀκτὼ καὶ δέκα μῆνας μετὰ τὸ συμβᾶν τὴν τοιαύτην ἀνάκρισιν;

Ὁ κ. Δὲ Σερζὺ, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὄφειλεν εἰς τὸ νομιμόφρον ὄνομα αὐτοῦ τὸ ὅτι ἦτο θρησκευτικὸς, καὶ εἰς τὰς συντηρητικὰς ἰδέας αὐτοῦ, τὸ νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ σεβασμοῦ «εἰς τὰ ἱερὰ πράγματα», ἦτο εἰς τὴν λειτουργίαν μετὰ τῆς Βάλδας καὶ τῆς Ἀγγελίνας.

Ὁ Ροβέρτος ἀφίκετο, ὁ Λουκιανὸς ἔμαθεν αὐτό, καὶ προσῆλθε παρὰ τῷ φίλῳ αὐτοῦ.

Ἐπειτα οἱ ὑπηρετὰι ἀπεσύρθησαν, ὁ Λουκιανὸς μετέβη

εἰς ἀναζήτησιν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἣτις ἐνησχολεῖτο ἐν τῷ αὐτῷ πατώματι, ἐνεθυμεῖτο αὐτόν, ἐν τῷ συνεχομένῳ ἐνδιαίτηματι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς.

— Δὲν ἔχομεν νὰ χρονοτριβῶμεν, εἶπε πάραυτα ὁ Ροβέρτος· λάβετε λοιπὸν τὴν καλοσύνην, φίλοι μου, νὰ μὴ μὲ ἐρωτήσητε κατ' ἀρχάς, καὶ περιορίσθητι, ἀγαπητῆ μου Μάλιστα, νὰ μοὶ ἀπαντᾷς. Μοὶ εἶπετε ἤδη, καὶ πολλάκις μάλιστα, διὰ τίνος αἰφνιδίου καὶ θλιβεροῦ τρόπου ἀπώλεσατε τὴν μητέρα ὑμῶν· ἀλλὰ, συγχωρησάτέ με, ἔχω ἀνάγκη σήμερον νὰ συναθροίσω καὶ συναρμολογήσω ἐν τῷ πνεύματί μου τὰς λεπτομερείας τοῦ αἰφνιδίου τούτου θανάτου· λάβετε λοιπὸν τὴν καλοσύνην νὰ μοὶ τὰς ἐπαναλάβητε. Ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἀπέθανε κατὰ τὴν ἐσπέραν, δὲν ἔχει οὕτω; Τί ὥρα ἦτο;

— Ἀκριβῶς δὲν γνωρίζω· εἶπεν ἡ Λουκία· ἀλλὰ θὰ ἦτο ὥρα δεκάτῃ ἢ δεκάτῃ καὶ τρία τέταρτα.

— Ἦτο μόνη;

— Μάλιστα, ἀπὸ τῆς δεκάτης πάρα τέταρτον, τὴν εἶχον ἀφήσει μόνην.

— Ἄς ἐξετάσωμεν τὰ τῆς πρωίας, εἶπεν ὁ Ροβέρτος. Ἄν ἔχω ἰσχυρὰν τὴν μνήμην, ἦτο ἡ αὐτὴ ἡμέρα, — 13 Ὀκτωβρίου — καθ' ἣν ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἔλαβε διὰ τοῦ ταχυδρομείου τὴν ἐπιστολήν, δι' ἣς ὁ Λουκιανὸς ἀνήγγειλεν αὐτῇ τὴν ἐπάνοδόν του;

— Μάλιστα, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἀπήνησεν ἡ Λουκία. Ἐνθυμοῦμαι αὐτὸ ὡς νὰ ἦτο χθές, ἡ ταλαίπωρός μου μήτηρ μὲ ἐκάλεσε κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν ὥραν διὰ νὰ μοὶ ἀναγγείλῃ τὴν εὐχάριστον εἰδησιν καὶ νὰ μοὶ ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν. Ἡκτινοβόλοι ἐξ εὐτυχίας. Τῇ εἶπον νὰ προσέχῃ καὶ καταπραῦνθῆ, διότι ὑπέφερε πολὺ. Μοὶ ἀπεκρίνατο ὅτι ἡ χαρὰ δὲν ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ κακόν.

— Ἡ ἐπιστολή σου, Λουκιανέ, ἀνήγγελε τὴν ἐπιστροφήν σου δι' ὀρισμένην ἡμερομηνίαν;

— Ἡ ἐπιστολή μου, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς, ἀπεστάλη διὰ τοῦ προηγουμένου φακέλλου, μεθ' ὃν ἠρχόμην ἐγὼ αὐτός· καὶ ἔλεγεν ὅτι ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον, θὰ ἦμαι ἀπὸ τριῶν ἡδὴ ἡμερῶν καθ' ὁδόν, καὶ ὅτι θὰ ἔλθω εἰς Παρισίους μετὰ ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡμέρας.

— Καλῶς! εἶπεν ὁ Ροβέρτος, ὅστις ἐστάθμιζε πάσας ταύτας τὰς ἀποκρίσεις μετὰ προσοχῆς καὶ σκέψεων βαθειῶν. Ἡ ἡμέρα παρήλθεν ἄνευ ἀξιοσημειώτου ἐπεισοδίου, πιστεύω; ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἠσθάνθη ἑαυτὴν χειρότερα;

— Ἦτο λίαν καταβεβλημένη, εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ ὠμίλει μετ' ἀσυνήθους ζωηρότητος, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλεονεκακά. Ἐν τούτοις, ἐπροσπάθησε νὰ κοιμηθῆ, ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἤρχετο.

— Ἄς ἐξετάσωμεν καὶ τὰ τῆς ἐσπέρας, ἐπανελάθεν ὁ Ροβέρτος. Ποῦ τὴν εἶδε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο;

— Κατὰ πρῶτον ἡ Βάλδα... διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν ἐκάλουν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

— Ἡ δεσποσύνη Βάλδα ἤρχετο συνήθως εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τῆς μητρὸς ὑμῶν;

— Ὅχι, ἐξ ἐναντίας, σπανιώτατα· δύναμαι μάλιστα νὰ εἴπω ὅτι ποτὲ σχεδὸν δὲν εἰσῆλθεν. Ἐπέμεινε περιμένουσα εἰς τὸ δωμάτιόν της τὴν μητέρα μου, ἣτις ἦτο ἀκόμη εἰς τὸ δωμάτιόν της. Εἶπε τὴν ἐπαύριον ὅτι ἐσκόπευε νὰ συγχαρῆ αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἐπάνοδῳ τοῦ Λουκιανοῦ.

— Οὐδεὶς παρέστη εἰς τὴν συνδιάλεξιν τῆς κυρίας Δὲ Σερζὺ καὶ τῆς δεσποσύνης Βάλδας;

— Οὐδεὶς· ἀλλ' ἡ μήτηρ μου εἶχε παροργισθῆ καὶ μάλιστα παρεσύρθη εἰς παραφορὰν· διότι ἡ Βάλδα, ἐξεληθούσα, μετέβη νὰ παρακαλέσῃ τὸν πατέρα μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς τῆς μητρὸς μου πρὸ τῆς εἰς τὴν Λέσχην ἐξόδου του διὰ νὰ τὴν καταπραῦνῃ.

Ὁ Ροβέρτος διέμεινεν ἐπὶ ἐν ἡ δύο δευτερόλεπτα σκεπτόμενος, καὶ ἐπανέλαβε :

— Καὶ ὁ κ. Δὲ Σερζὺ εἰσῆλθε τῷ ὄντι· καὶ ὑμεῖς δέ, Λουκία, εἰσῆλθετε μετ' αὐτὸν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς σας ;

— Μάλιστα· ὁ πατήρ μου ἔμεινεν ἐπὶ ἡμίσειαν σχεδὸν ὄραν· εἶπεν ὅτι τὴν εὖρε σφόδρα τεταραγμένην καὶ ἐξημμένην, ὅτι ἐν τοσοῦτῳ οὐδεμία μεταξὺ αὐτῶν συνέβη ἔρις, ἀλλὰ μόνον συζήτησις ἀρκετὰ ζωηρά, κατόπιν δ' ἀφῆκεν αὐτὴν κατηνασμένην, καὶ μάλιστα ἤρεμον. Ὅτε καὶ ἐγὼ πρὸ τοῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐσπερίδα τῆς κυρίας Δὲ Σολάνζ εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς... ἡ Βάλδα μοι παρήγγειλε νὰ μὴ ἀναχωρήσω, ἀλλ' ἡ παραγγελία αὐτῆς ἦτο πολὺ περιττή...

— Ἄ! ἡ δεσποσύνη Βάλδα, σας ἔδωσε τὴν παραγγελίαν αὐτὴν ; διέκοψεν ὁ Ροβέρτος.

— Καὶ δὲν ἦτο πολὺ ἐπίπονον, ὡς νομίζετε... Ὅτε λοιπὸν εἰσῆλθον, εὗρον τὴν μητέρα ἐν κακῇ καταστάσει· ἀλλ' ἔπειτα ἐνεψυχώθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ θλιψὶς καὶ σχεδὸν οἱ ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεως μὲ προσέβαλλον, διότι ἐνεθυμήθην ὅτι τῆς εἶπον, προκειμένου περὶ τοῦ Λουκιανοῦ, πράγματα τὰ ὅποια προὔξενον τόσας συγκινήσεις εἰς ὄραν ἀκατάλληλον.

— Ἦσαν ἐν τούτοις συγκινήσεις, καὶ μάλιστα συγκινήσεις ἐπὶ συγκινήσεων!... Καί, εἰπέ μοι, ἡ δεσποσύνη Βάλδα ἐγνώριζεν ἀπὸ πρῶτας ὅτι θὰ ἐξήρχεσθε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο ;

— Φυσικώτατα. Ἡ πρόσκλησις τῆς κυρίας Δὲ Σολάνζ ἀνηγγέλθη πρὸ ἐβδομάδος, καὶ ἀπεφασίσθη τὴν προηγουμένην ἡμέραν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐσπερίδα.

Ὁ Ροβέρτος ἐκ νέου ἔστη ὀλίγον σιωπηλός, ἔπειτα ἠρώτησε :

— Κατόπιν ὑμῶν δὲν εἶδε κανεὶς ἄλλος τὴν μητέρα σας ;

— Μόνον ἡ θαλαμηπόλος, εἰς τὴν ὁποίαν παρήγγειλε νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἀναπαυθῆ. Ἡ Ἰουλία κατέβη εἰς τὸ ἐστιατόριον καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τρώγουσα καὶ συνομιλοῦσα μετὰ τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν. Ἀνέβη πάλιν κατὰ τὴν δεκάτην καὶ τρία τέταρτα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐλαφρώτατα καὶ ἐνόμισε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἡ μήτηρ μου εἶχεν ἀποκοιμηθῆ. Ἐπλησίασε σιγὰ καὶ τὴν εἶδεν ὠχρὰν, εὐθεῖαν, ἀκίνητον, μὲ καθημαγμένα τὰ χεῖλη. Ἐδραμε, κρᾶζουσα εἰς βοήθειαν· ἔσπευσαν. Ἡ μήτηρ μου ἦτο νεκρά.

— Ἐνῶ δὲ ὁ κύριος Δὲ Σερζὺ ἦτο εἰς τὴν Λέσχην, καὶ σεῖς εἰς τὴν ἐσπερίδα, δὲν εὕρισκετο κανεὶς ἄλλος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, πλὴν τῆς δεσποσύνης Βάλδας, — ἦτις πιθανῶς, εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὸ δωμάτιόν της ;

— Μάλιστα, μετέβησαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὴν ἀνεγίνωσκε. Ὅτε ἐφθάσαμεν ὁ πατήρ μου καὶ ἐγὼ, εὗρομεν αὐτὴν ταθλιμμένην καὶ λίαν ὠχρὰν.

Μετὰ νέαν παῦσιν, ὁ Ροβέρτος ἐπανέλαβεν :

— Ἐκαμὸν αὐτοψίαν, δὲν ἔχει οὕτω ;

— Μάλιστα τὴν ἐπαύριον.

— Καὶ ἐπιστοποίησαν ;...

— Ὅτι ὁ θάνατος συνέβη ἐκ διαρρήξεως ἀνευρισμοῦ.

Ὁ Ροβέρτος τὴν φορὰν ταύτην ἐσιώπησεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Λουκία παρετήρουν αὐτὸν μετ' ἀγωνίας. Ἐφαίνετο ἐνδοιαζῶν νὰ θέσῃ τελευταίαν ἐρώτησιν.

— Παρετήρησας καλῶς, Λουκία, εἶπε τέλος, ἂν ἡ δεσποσύνη Βάλδα ἐξῆλθε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ;

— Δὲν ἤξεύρω καλὰ... ἀπεκρίνατο ἡ Λουκία. Περιμείνατε, ἐνθυμοῦμαι... Μάλιστα, ἤξεύρω καλὰ ὅτι ἐξῆλθε... τὸ πρῶτ'... πρὸ τοῦ προγεύματος.

— Καὶ δὲν ἐνθυμεῖσθε κατὰ τύχην, τί ἐφόρει ;

— Ἀκριβῶς ὄχι· — ἀλλὰ ἐφόρει ἴσως μελανὰ.

Ὁ Ροβέρτος ἀνεσκίρτησεν ἐλαφρῶς. Ὁ Λουκιανὸς ἔ-

σφιγξε τὸν βραχίονα αὐτοῦ μετ' ἀνηκούστου σφοδρότητος καὶ ἔχων τὰ χεῖλη συνεσφιγμένα, τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις φλογός.

— Τί ὑποθέτεις ; ἀνέκραξεν.

Ἐπειτα ἐπραῦνθη, καὶ ἐπανέλαβε μετ' ὑποκώφου φωνῆς, μετὰ τοσοῦτον φρικωδῶς ἀπειλητικοῦ τόνου, ὥστε καὶ ὁ Ροβέρτος αὐτὸς ἤσθάνθη φρίκην.

— Ἡ μήτηρ μου ἐδηλητηριάσθη !

Ἐπὶ τινὰ στιγμήν ἐπίσημος σιωπὴ ἐπεκράτησεν. Ἡ Λουκία ἀκίνητοτέρα ἀγάλματος, δὲν ἀπεμάκρυνε τὸ βλέμμα ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ Ροβέρτου.

Ὁ Ροβέρτος, ὅστις ἐκράτει κεκλιμμένην τὴν κεφαλὴν κατὰ τὴν ἐρώτησιν τοῦ Λουκιανοῦ, ἠνωρθώθη, παρετήρησε τὴν Λουκίαν πρῶτον, τὸν Λουκιανὸν ἔπειτα μετὰ παραδόξου ἐκφράσεως· ἔπειτα, ποιῶν κίνημα ἀνθρώπου λαβόντος ἀπόφασιν τινὰ, ἀπεκρίνατο διὰ σοβαρᾶς καὶ σταθερᾶς φωνῆς :

— Ἀπατάσαι. Σὲ βεβαιῶ ὅτι ἡ αὐτοψία δὲν ἠπατήθη, καὶ ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ πραγματικῶς ἀπέθανεν ἐκ διαρρήξεως ἀνευρισμοῦ !

ΙΑ'

Αἱ ἀδημονίαι τοῦ Ροβέρτου.

Ἐπὶ τῇ τοσοῦτον καθαρᾷ διαβεβαιώσει τοῦ Ροβέρτου, ὁ Λουκιανός, ἐξέπεμψεν ἐλαφρόνσεως στεναγμόν.

— Ἄ! εἶπε, μοὶ ἀφαιρεῖς φοβερὸν βάρος, ἀγαπητέ μοι Ροβέρτε ! Ἡ ἰδέα, ἣτις διήλθε διὰ τοῦ πνεύματός μου, μοὶ προὔξενον ἰλιγγίαν· ἐνόμισα πρὸς στιγμήν ὅτι κατέστην παράφρων.

— Μάλιστα, ἐνόησα ὅτι ἐφοβεῖσο, εἶπεν ὁ Ροβέρτος σοβαρᾷ τῇ φωνῇ.

— Ἄλλ' εἶπέ λοιπόν, πρὸς τί αἰ ἐρωτήσεις αὐται, πρὸς τί αὐτὴ ἡ ἀνάκρισις ; Εἶχες λοιπὸν ὑποψίας ;

— Εἶχον.

— Καὶ διεσκεδάσθησαν ;

— Διερωτίσθησαν. Σοὶ ἐπαναλαμβάνω, Λουκιανέ, ὅτι ὁ αἰφνίδιος θάνατος τῆς μητρὸς σου προήλθεν ἐκ φυσικῆς αἰτίας. Εἰς αὐτὸ πρέπει νὰ ἀρκεσθῆς. Ἐγνώριζον πόσον ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ παρεπονείτο κατ' ἐκείνης, ἡ ὁποία σήμερον εἶνε μητριά σου· μοὶ εἶχετε εἶπει ἀμφοτέροι ὅτι ὑπὲρ τῶν σχεδίων ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ τὴν θεωρῶμεν ὡς ἐχθρὰν. Εἶχον ἀνάγκην νὰ λάβω ἀκριβεῖς πληροφορίας ἐπὶ τινῶν σημείων, τὰ ὅποια σχετίζονται. Ἴδου διατί ἠθέλησα νὰ ριφθῆ φῶς ἐπὶ τῶν ἀμφιβολιῶν, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὸ πνευμά μου.

— Καὶ τόρα ;... ἠρώτησεν ἡ Λουκία, προσηλοῦσα ἐπὶ τοῦ Ροβέρτου τοὺς διαπεραστικούς αὐτῆς ὀφθαλμούς.

Ὁ Ροβέρτος ἐπλησίασε τῷ ἀδελφῷ καὶ τῇ ἀδελφῇ, καὶ ἔλαβε τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ταῖς ἑαυτοῦ.

— Τόρα, φίλοι μου, εἶπεν αὐτοῖς, θὰ προσθέσω τοῦτο μόνον· μὲ γνωρίζετε ἀμφοτέροι, ἤξεύρετε ποῖα εἶνε τὰ πρὸς ἡμᾶς αἰσθήματά μου καὶ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἀνήκω εἰς ὑμᾶς· ἀπαιτῶ νὰ ἐμπιστευθῆτε εἰς ἐμέ...

— Ἐμπιστεύομαι ! εἶπεν ἀπλῶς ἡ Λουκία.

— Ἐμπιστεύομαι λοιπὸν ὡς ἡ ἀδελφή μου, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς γελῶν.

— Εὐχαριστῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Ροβέρτος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσω πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Δὲ Σερζὺ, ὅστινες ἴσως καὶ ἀγνοοῦσι τὴν ἔλευσίν μου. Πηγαίνετε ταχέως εἰς τὰ δωμάτιά σας, ἀγαπητῇ μοι Λουκία· σύ, Λουκιανέ, διὰ νὰ μὴ δώσης ὑποψίαν μὴ μὲ συνοδεύσης.

Ὁ Ροβέρτος ἄφινε τὸν Λουκιανὸν καὶ τὴν Λουκίαν σχεδὸν ἐντεθαρρημένους, ἀλλ' ἔφερεν ἐν ἑαυτῷ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν στενοχωρίαν. Εἶχε νὰ λύσῃ τὸ τρομερῶτερον καὶ

πολυπλοκώτερον πρόβλημα. Τεθείς εἰς προσοχὴν ἐκ τῆς φωνῆς τῆς κομῆσεως, ἔπειτα τῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Μομμάρτης περιφρονήσεως, ἀναμιμνησκόμενος ἐξ ἄλλου τὸ ἐκπληξέως κίνημα, ὅπερ διέφυγεν αὐτὸν ὅτε κατὰ πρῶτον εἶδεν αὐτήν, ταῦτα πάντα διεσταυρώθησαν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ, καὶ ὠδηγήθησαν ὑπ' ἐκείνου, ὅπερ ἀπεπλάνησεν αὐτὸν κατ' ἀρχὰς—ἡ γνωστὴ φωνὴ αὕτη, τὸ ἄγνωστα τοῦ προσώπου χαρακτηριστικά, — ὠδήγησαν αὐτὸν νὰ ἀναμνησθῇ συμβάντος πρὸ ὀκτώ καὶ δέκα μηνῶν γενομένου.

Παρέβαλε τὰς χρονολογίας. Ἀφῆκεν ἀκριβῶς τὸ οἰκημα τῆς Μομμάρτης τὴν 15 ὀκτωβρίου, καὶ ἡ κυρία Δὲ Σερζὺ ἀπέθανε τῇ 13

Ἀνεῦρε τότε, ἀνευ ἀμφιβολίας, τὴν μοναδικήν, παράδοξον περίστασιν, καθ' ἣν ἠδυνήθη νὰ ἀκούσῃ τὴν Βάλδαν χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ καὶ τῆς περιστάσεως ταύτης ἀνευρεθείσης, τὰ μετ' αὐτῆς συνδεόμενα γεγονότα ἐπήρχοντο αὐτῷ μετ' ἀμαυρᾶς φωτεινότητος, καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἡ φρικαλέα αὕτη γνώσις: ἡ ὑπὸ τῆς Βάλδας δυνατὴ δολοφονία τῆς κυρίας Δὲ Σερζὺ.

Μετὰ τὴν γενομένην ἀνάκρισιν, ὁ Ροβέρτος οὐδόλωσ ἀμφέβαλλεν ἡ ἀλήθεια ἐπαρουσιάζεται αὐτῷ καταδῆλος καὶ ἐναργῆς ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ φρικτότητι. Αἱ ἀπαντήσεις τῆς Λουκίας συνεφώνουν τοῖς συμβάσιν, ἅτινα ὁ Ροβέρτος οἰκοθεν ἐγίγνωσκεν, καὶ ἂν δὲν διεσαφηνίζοντο πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Βάλδας ληφθέντα ἀπαίσια μέσα, εἶχον ὅμως συνεπίαις σχεδὸν ἰσχυράς, αἵτινες ἐξακριβοῦνται παρῆχον ὑποθέσεις τόσον λογικὰς καὶ ψηλαφητὰς, ὅσον αἱ βεβαιότητες.

Ἡ Βάλδα ἐφόνευσε τὴν κυρίαν Δὲ Σερζὺ: πῶς; Κτυποῦσα αὐτὴν διὰ τῆς λύπης εἰς τὴν ψυχὴν, κτύπημα ἀγριώτερον, ἀσφαλέστερον καὶ θανασιμώτερον τοῦ διὰ μαχαίρας κτυπήματος τῆς καρδίας.

Πρὸ τοιαύτης ἐνεργείας, ἡ ταραχὴ τοῦ Ροβέρτου ἦτο ἀνέκφραστος.

— Τί νὰ κάμω;

Ἀφ' οὗ ἐν τῇ πρώτῃ ταραχῇ ἐξητήσατο πληροφορίας καὶ διασαφήσεις παρὰ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τῆς Λουκίας, ἔστη σκεπτόμενος καὶ ἀμηχανῶν περὶ τοῦ πρακταίου. Οὐ μόνον ὤφειλε νὰ κρατήσῃ τὰ τέκνα τῆς ἀποθανούσης ἀμέτοχα τοῦ τρομεροῦ μυστικοῦ καὶ τῆς τρομερᾶς σιωπῆς, ἀλλὰ καὶ πρώτιστα πάντων εἶχε καθήκον τὰ κρύψῃ αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν.

Ἀφ' οὗ ἀπλῆ μόνῃ ὑποψία, διελθοῦσα διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Λουκιανοῦ, ἐξῆψε τὴν ὀργὴν αὐτοῦ μέχρι παραφορᾶς, ὁ Ροβέρτος ἐνόησεν ὅτι ἡ πλήρης τοῦ ἐγκλήματος ἀποκάλυψις ἠδύνατο νὰ γείνη πρόξενος ἀναριθμητῶν συμφορῶν ὁ Λουκιανὸς θὰ ἐξεδίκει τὴν μητέρα αὐτοῦ, θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ μανίας, ὑπὸ φοβερᾶς ὀρμῆς καὶ ἴσως μέχρι φόνου θὰ προέβαινε!...

Νὰ ἐκθέσῃ πάντα τῷ κ. Δὲ Σερζὺ; ὁ κ. Δὲ Σερζὺ ἠγάπα, ἐλάτρευε τὴν Βάλδαν· εἶχε τυφλὴν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ἡ φιλαυτία αὐτοῦ θὰ προσετίθετο εἰς τὸν ἔρωτά του ὅπως μετ' ἀγανακτήσεως ἀπωθήσῃ κατηγορίαν, ἥτις θὰ ἀπεδείκνυεν αὐτὸν εὐαπάτητον, ἂν μὴ συνένοχον. Θὰ ἐδίωκεν, ἅμα τῇ πρώτῃ λέξει, τὸν καταγγελέα, τὸν συκοφάντην.

Καὶ ἂν ἀκόμη συγκατετίθετο νὰ ἀκούσῃ μέχρι τέλους τὸν Ροβέρτον, καὶ ἂν ἀκόμη ἐξήταζεν αὐτὸν ἀπέναντι τῆς Βάλδας, ἡ Βάλδα θὰ ἠρνεῖτο πάντα· καὶ τί ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ὁ Ροβέρτος κατ' αὐτῆς; τίς εἶδε, τίς ἤκουσεν αὐτήν; Ποῦ ἦσαν οἱ μάρτυρες, αἱ ἀποδείξεις; Δὲν εἶχε, δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τοιαύτας.

Ὁ Ροβέρτος εὐρίσκειτο ἀπέναντι ἠθικῆς δολοφονίας, οὐδὲν κοινόν πρὸς τὸ ἐγχειρίδιον καὶ τὸ δηλητηρίον ἐχούσης, καθ' ὅτι ἠθικῶς ἐτραυματίσθη ἡ κόμησος, δολοφονίας ἀπολύτως ἀδυνάτου νὰ ἀποδειχθῇ, καὶ ἥτις, καὶ

ἀποδεικνυομένη ἔτι, διέφευγε τὸν πέλεκυν τοῦ νόμου.

Ἐνταῦθα ἐγκτεῖται τὸ τρομερὸν τῶν ἐγκλημάτων τούτων, φρικωδεστέρων ἢ ὅσον ἴσως δύναται τις νὰ φαντασθῇ αὐτὰ· εἰσί, πρὸ τῆς κοινῆς δικαιοσύνης, καθ' ὀλοκληρίαν ἄγνωστα, καθ' ὀλοκληρίαν ἀτιμώρητα.

Ὁ Ροβέρτος ἐβλέπε λοιπὸν ἑαυτὸν ἀφοπλισθέντα πρὸ τῆς παρουσίας φρικώδους βεβαιότητος, ἥτις ἀνεγνώρισεν αὐτὸν καὶ θὰ τὸν ἐμίσει, ὡς μισεῖ τις ζῶσαν συνειδήσεως τύψιν, αἰώνιον ἀπειλήν.

Καὶ δὲν ἦτο μόνον τοῦτο.

Ἡ ἀτιμία αὕτη, ἥτις δὲν ἐφοβήθη νὰ φονεύσῃ τὴν συγγενὴ καὶ εὐεργέτιδα αὐτῆς, διαπεράσασα αὐτὴν σὺν τῇ μητρικῇ αὐτῆς στοργῇ, ὅπως λάβῃ τὴν θέσιν καὶ τὸν τίτλον τῆς, θὰ ἐδίσταζε νὰ ἔλθῃ εἰς χεῖρας πρὸς τὰ τέκνα, δὲν θὰ ἀπεστρέφετο αὐτὰ, ἵνα σφετερισθῇ τὴν περιουσίαν αὐτῶν; Δὲν ἐνέπηξεν ἄρα γὰρ ἡδὴ ἄλλην τινὰ ἀποτρόπαιον παγίδα, εἰς ἣν ἠδύνατο νὰ πέσωσι, χωρὶς νὰ ἴδωσιν ἢ προῖδωσιν αὐτήν, ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφή;

Καὶ ὁ Ροβέρτος περιέστειλεν ἐν αὐτῷ, χωρὶς νὰ ἐρείσθῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν, χωρὶς νὰ προσδράμῃ εἰς τὸν νόμον, ἦτο ὁ μόνος διὰ τὴν Λουκίαν καὶ τὸν Λουκιανὸν ἀκοίμητος φύλαξ, καὶ ὁ μόνος ἀγρυπνος διὰ τὴν Βάλδαν τιμωρὸς!

IB'

Ἡαλαιστής.

Ἐν τῇ μετ' ὀλίγον συναφθησομένῃ παραδόξῳ μάχῃ, καθ' ἣν οἱ ἐναντίοι θέλουσιν ἀποκαλύψῃ τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα, καὶ καθ' ἣν ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ μάχη θέλει εἶνε μυστικὴ, μετημφισμένη, ἂν δύνηται τις νὰ εἴπῃ, ἡ Βάλδα θὰ εὕρισκεν ἐν τῷ Ροβέρτῳ ἀνταγωνιστὴν ἀξίον ἑαυτῆς. Εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτῆς τὴν πανουργίαν, τὴν ὑπόκρισιν, τὴν ἀπέραντον καὶ ψυχρὰν ὑπομονήν, τὴν ἀπουσίαν παντὸς ἐνδοιασμοῦ τῆς συνειδήσεως καὶ παντὸς ἠθικοῦ αἰσθήματος, τὸν θερμὸν καὶ θηριώδη ἐγωϊσμόν, πάντα τὰ ὄπλα τῆς δολιότητος.

Ὁ Ροβέρτος περιεθωρακοῦτο ὑπὸ τῆς εὐσταθείας, τῆς ἀφοβίας, τῆς αὐταπαρνήσεως, τοῦ πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρωτος, τῆς συνέσεως καὶ τῆς ἐν τῇ τόλμῃ γαλήνης, τῶν ἀρίστων ἐπὶ τέλους νομίμων ὄπλων.

Ἄλλως τε δὲ ὁ Ροβέρτος ἦν πρὸ πολλοῦ παρεσκευασμένος καὶ ἐξφκειωμένος πρὸς τὴν πάλην· περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ βίος αὐτοῦ ὑπῆρξε πόλεμος, καὶ ὅτι ὁ πόλεμος οὗτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, καὶ σχεδὸν πρὸ τῆς γεννήσεώς του.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, μικρὸς δημαρχικὸς ὑπάλληλος ἐν τινι δευτέρᾳ τάξεως πόλει, εἶχεν, ἐν ὄσφ ἔξῃ, καμπευλώσει ὑπὸ τῆς μαστίγος τῆς ἀνάγκης τὴν σπονδυλικὴν στήλην, ἡ πόλις ἦν πλήρης διαμαρτυρήσεων καὶ ἐσωτερικῶν ἐπαναστάσεων, ἃς ἡ πενία, ἡ σύνεσις, ἡ μέριμνα τῆς διατροφῆς τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀνέστελλον καὶ ἀνεχαίτιζον πρὸ τῆς ἐκρήξεως αὐτῶν.

Νοήμων, ἐνθουσιώδης, ὄνειροπολῶν τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ἐστερεῖτο χαρακτήρος πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ὄνειροπολημάτων αὐτοῦ. Ἦτο ἐπαναστατικὸς ἐν τῷ οἴκῳ, ἔνθα ἐξεδίκετο ἑαυτὸν διὰ τὴν ἐν τῷ ἔξω βίῳ αὐτοῦ ὑποταγήν, διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ ζωῇ.

Ἡ ἐπαναστάσις τοῦ 1848 ἦτο δι' αὐτὸν ἀποκαλύψις καὶ θάμβος. Ἐπίστευσε ἑαυτὸν ἐλεύθερον...

Γνωστὸν εἶνε πόσον ὀλίγον διαρκεῖ τοῦτο.

Οἱ τοῖχοι τῆς εἰρκτικῆς ἀνεγείρονται ἰσχυρότεροι· ἀνανεοῦνται τὰ ἐπὶ τῶν θυρῶν σιδηρὰ ἐλάσματα, αἱ κιγκλίδες τῶν παραθύρων γίνονται χονδρότεροι, οἱ δεσμοφύλακες πληθύνονται ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς. Ἔργα τῆς αὐτοκρατορίας.

Τὴν πρώτην κατὰ τοῦ Κράτους προσβολὴν ἀπέτισεν ἀφθονος ροὴ αἱματηρῶν δακρῶν· ἀλλὰ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας, ὡς πρὸ χιλιάδων ἄλλων, ἐπὶ τοῦ καταλόγου, ὃν παρουσιάζει ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ γραφείου, ὑπέγραψεν, ὡχρὸς, κάθιδρως τὸ μέτωπον, τὸν ὄρκον τῆς πίστεως εἰς τὸ νικῆσαν ἔγκλημα.

Ἐν τοῖς βάθεσιν ὁμοῦ τῆς ἀσθενοῦς συνειδήσεως αὐτοῦ, εὔρεν ἐν τούτοις μέσον ὅπως ἐκδικηθῆ ὅσον τῷ ἐφ' ἑαυτῷ αὕτη ἢ ἐκδίκησις ἦτο ὁ μονογενὴς υἱὸς αὐτοῦ, ὁ Ροβέρτος.

Πρὶν ἢ εἴτι γεννηθῆ, ἀφιέρωσεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

— Ἐγώ, εἶπε, συνελήφθην ὑπὸ τῶν τροχῶν τῆς μηχανῆς· ὁ βίος μου ἐτελείωσεν. Ἐγεννήθην διὰ νὰ ὑποφέρω, θὰ ὑποφέρω. Ἄλλ' ἐγὼ ὁ δούλος, ὁ αἰχμάλωτος, ἔχω υἱόν· καὶ ὁ υἱὸς οὗτος θὰ ᾔη ἐλεύθερος!

Ἡ ἀγωγή τοῦ Ροβέρτου ἐγένετο ἡ μόνη χαρὰ καὶ τὸ μόνον πάθος αὐτοῦ. Καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἔδιδεν αὐτῷ τὴν καλὴν μερίδα, τὴν σκέψιν. Ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τῆς δουλείας τὸν νεαρὸν τοῦτον ἐγκέφαλον· καὶ ἔσχε τὴν ἐξῆς μόνην ιδέαν: νὰ ἐμβαπτίσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦτον διὰ τὴν πάλην.

Ὁ Ροβέρτος, νεαρός, ζηλωτὴς τῆς ἐργασίας, ἀπληστος μαθήσεως, ἐξεπλήρωσε καὶ ὑπερέβη μάλιστα πάσας τὰς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐλπίδας.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καθ' ἣν ἐπὶ καὶ δέκα ἐτῶν ὁ Ροβέρτος, περατωθεῖσάν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, εἶπε τὰ ἐξῆς, ἦτο ἡμέρα διὰ τὸν ἀνθρώπον τοῦτον εὐτυχίας ἀμιγυῖς:

— Διὰ νέον πτωχὸν καὶ πεπαιδευμένον, μικρὸς ἀριθμὸς σταδίων δυνατῶν ὑπάρχει· τὸ διοικητικὸν στάδιον, τὸ διδασκαλικόν, τὸ δικηγορικόν καὶ τὸ ἰατρικόν.

Ἡ διοικησις, ἀνωφελὲς περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, δὲν εἶνε ἀληθές; εἶνε ὁ μέγας τῆς ἀράχνης ἱστός, ὅστις περιελίσσει, περισφίγγει, πνίγει τὴν Γαλλίαν. Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, διέμεινε θαυμασίον ὄργανον τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ οὐδὲν πλέον.

Τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα φαίνεται μᾶλλον ἀνεξάρτητον, κατὰ πρῶτον, ἀλλ' ὁ τόπος τῆς ἐνεργείας τοῦ δικηγόρου εἶνε ἡ νομιμότης, ὁ ἔγγραφος νόμος, ὁ κώδιξ.

Ἐπάρχουσι νομιμότητες, ἀς δὲν ἀποδέχομαι, νόμος, ὃν ἀποδοκιμάζω, καὶ ἂν θὰ ὠμίλου περὶ τοῦ κώδικος, θὰ ὠμίλου ὅπως ἀπαιτήσω τὴν μεταρρύθμισιν, οὐχὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

Τὸ διδασκαλικὸν ἔργον εἶνε τὸ καθήκον τοῦ ἀγγινοῦστέρου ἀνθρώπου· ἀπέδειξας τοῦτο, προσφιλές πάτερ, ἐμπνέων μοι τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλ' ἡ διδασκαλικὴ σήμερον εἶνε ἐπάγγελμα τοῦ παρελθόντος, οὐχὶ τοῦ μέλλοντος. Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι δὲν κατέχουσιν ἔδρας καθηγητικὰς, ἀνυφοῦνται ἐν μόνῃ τῇ συνειδήσει καὶ τῇ μεγαλοφυίᾳ αὐτῶν· καὶ ἐγώ, ἀπλοῦς σπουδαστής, ἔχω ἤδη ἐπὶ τῆς ἱστορίας, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας ἰδίως, αἵτινες δὲν εἶνε ἀποδεκταὶ ὑπὸ τοῦ προγράμματος.

Λείπεται λοιπὸν ἡ ἰατρικὴ. Ἐν ταύτῃ ἐξαρτᾶσαι ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν πλεονεκτημάτων σου. Ἐνταῦθα οὐδεμία ὑποχρέωσις ἀναγκάζει τὸν ἀνθρώπον νὰ ψευδῆται, νὰ κάμπτη τὰς σχέσεις αὐτοῦ ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῆς ἱεραρχίας, νὰ ὑποκρίνηται ψευδὲς πρὸς πράγματα, ἀπερ περιφρονεῖ, σέβας.

Τοῦτο εἶνε, — ἐκτός τῶν τοῦ πολιτικοῦ βίου ἀγώνων, σήμερον ἀδυνάτων καταστάσεων, καὶ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἐλευθέρου, — τὸ μόνον στάδιον, ὅπερ ὑπολείπεται εἰς τὴν εἰδικὴν εὐφυίαν, ὅπου ὁ ὑπερήφανος καὶ φιλελεύθερος ἀνθρώπος δύναται νὰ πράξῃ τι ὠφέλιμον, μέγα καὶ ἀγαθόν. Ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ταύτῃ δύναται νὰ ἐνεργῇ, νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ἀφοσιώσῃ ἑαυτὸν, διότι αἱ ἀσχνημοσύνη τῆς ἀνθρωπότητος γίνονται ἀφαντοὶ ὀπισθεν τῶν βασάνων.

«Θὰ γείνω λοιπὸν ἰατρός».

Ὁ πατὴρ ἐσφιγξεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τὸν υἱὸν αὐτοῦ μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπερηφανίας ἀνεκκλήτου. Ἡσθάνθη αὐτὸν ἀνυψούμενον πρὸ τῶν ἰδίων ὀφθαλμῶν, ἐκπλύναντα τὰς ὑποδουλώσεις, τὰς θλίψεις καὶ τὴν ὡχρὰν αὐτοῦ ὑπαρξίν καὶ ἐκκαθαρθέντα ὀλοτελῶς.

— Καὶ ἐγώ, ἀνέκραξε, θὰ προσαγάγω λοιπὸν τὸν λίθον μου εἰς τὸ οἰκοδόμημα, ἐκπληρῶν τὸ καθήκόν μου, συμπληρῶν τὸ ἔργον καὶ μὴ ὦν ἀνωφελής· παρήγαγον ἓνα ἀνδρα!

Ὁ Ροβέρτος τῷ ὄντι, καίτοι παιδίον κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἦν ἤδη ἀνὴρ. Ἀπέδειξεν αὐτὸ κάλλιστα.

Ἦλθεν εἰς Παρισίους σπουδαστὴς τῆς ἱατρικῆς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ πεντακόσια φράγκα, προτὸν θαυμασίας οικονομίας ἐπὶ τῶν στερήσεων πολυχρονίου φειδοῦς.

Ὅθεν, ὁ Ροβέρτος διαρκούντων τῶν τεσσάρων ἐτῶν τῆς σπουδῆς αὐτοῦ, ὅπως ἐπαρκῆ εἰς τὴν διατροφήν, τὰς ἐγγραφὰς αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς δαπάνας τῶν ἐξετάσεων, δὲν ἐζήτησε ποσῶς χρήματα παρὰ τοῦ πατρὸς του. Παρέδιδε μαθήματα· ἔγραφεν εἰς τὰς εἰδικὰς συλλογὰς. Εἰργάζετο δέκα καὶ πέντε ὥρας καθ' ἑκάστην· εἰργάζετο μετὰ παραφορᾶς, μετὰ πάθους, ἐφαρμόζων ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν θεωρίαν: — ὅτι ἡ ποικιλία τῆς ἐργασίας δὲν καταβάλλει, καὶ ὅτι ἀναπαύεται τις μεταβαίνων ἀπὸ μίας εἰς ἄλλην ἐργασίαν.

Ἦτο εἰκοσιν ἐτῶν, ὅτε ἀπώλεσε τὴν μητέρα του.

Ὁ πατὴρ του ἀπέθανε τὸ ἐπόμενον ἔτος, τὸ δὲ κρούσμα τοῦτο ἦτο δι' αὐτὸν σκληρότατον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἐσωτερικὸς ἰατρός ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Ἐλέους, ἤδη γνωστὸς καὶ ἐκτιμώμενος τοῦλάχιστον ὑπὸ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, ἤλπιζε μετ' ὀλίγον νὰ δυνηθῆ νὰ τείνῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ χεῖρα ἀρωγὸν τῷ ἰδίῳ πατρὶ.

Ἡ πώλησις τῶν ἐπίπλων τοῦ πτωχοῦ ὑπαλλήλου οὐδὲ χίλια φράγκα παρήγαγε· καὶ ὁ Ροβέρτος ἀνέλαβε βαρὺ φορτίον διὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.

Ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Ἐλέους, ἡμέραν τινα, εἰς τὴν πρωΐνῃν ἐπέσκεψιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἰατρός τῆς ὑπηρεσίας ἔκαμνεν εἰς τὰς αἰθούσας, ὧν εἶχε τὴν διεύθυνσιν, ὁ Ροβέρτος, ὅστις, ὡς πρῶτος ἐσωτερικὸς, παρίστατο τῷ ἰατρῷ, παρετήρησε δυστυχῆ τινα, οὐτινος ἢ φυσιογνωμία δὲν ἐφκίνετο αὐτῷ ἀγνωστος.

Ἦτο περίπου ἐξήκοντα ἐτῶν ἀνθρώπος, ὡχρὸς, ἀποσκελεθρωμένος, μᾶλλον ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ ἀπελπισμοῦ ἀσθενῆς ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς χαρακτηριστικῆς ἀσθενείας.

Ἐν τῷ ἐρείπιῳ τούτῳ, ὁ Ροβέρτος μετὰ τινα δισταγμὸν ἀνεγνώρισε τέλος ἀρχαῖον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ φίλον, τὸν γέροντα προκαταρτικὸν διδάσκαλον, παρὰ τοῦ ὁποῦ κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ἔλαβε τὰς πρώτας ὀδηγίας τῆς ἀναγνώσεως, τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἱστορίας.

Τὸ δρέπανον τῆς αὐτοκρατορίας δὲν κατέδεχθη νὰ ἐγγίτῃ τὸν πτωχὸν τοῦτον.

Ἐπὶ τῇ καταμηνύσει τοῦ δημάρχου τῆς μικρᾶς αὐτοῦ πόλεως, πλουσίου κτηματίου καὶ ἰσχύοντος κληρικοῦ, ὁ Κωσσίνος κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν διὰ τὴν Ἀφρικὴν ὑπὸ μικτῆς ἐπιτροπῆς. Τί ἔκαμε; Τίποτε· ἀλλ' ἦτο γνωστὸς δημοκρατικὸς· τοῦτο ἤρκει.

Τὸ λαϊκὸν σχολεῖον αὐτοῦ μετέτρεψαν εἰς ἱερατικὸν συστήματος σχολήν, καὶ πάντα διεπεραιώθησαν ἀριστα ἐν τῷ ἀρίστῳ τῶν Κρατῶν.

Δοθείσης τῆς ἀμνηστίας, ὁ Κωσσίνος κατέλιπε τὴν Λαμπέσαν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν.

Ἐδοκίμασε κατ' ἀρχὰς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς χώρας ταύτας, ὅπως πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν· ἀλλ' ἐκεῖ εὔρε τὸν δήμαρχον, εἴπερ ποτὲ πλουσιώτερον καὶ ἰσχυρότερον, ὅστις συνηνώθη μετὰ τοῦ ὑποδιοικητοῦ, τοῦ ἐφημερίου, τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐπιστάτου καὶ τοῦ ἀγροφύλακος, ὅπως τυ-

ρανῶσι, καταδιώκωσι καὶ συνελαύνωσι τὸν ταλαίπωρον ὡς ἐλαφοειδές τι ζῶον.

Ὁ Κωσσίνοσ ἠναγκάσθη νὰ καταλίπη τὸν τόπον τοῦτον καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους. Ἀποτεθαρρημένος, ἀπηλιθωμένος ὑπὸ τοῦ καταδιωγμοῦ, ἐξηντλημένος, γεγηρακώς, ἐδοκίμασε παντοίους τρόπους ὅπως ἐξοικονομῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ κατήντησε μέχρι τοῦ θανάτου.

Ἡμέρα τινὶ ὁ πτωχὸς δυστυχῆς ἔπεσεν εἰς τὸν δρόμον καὶ μετεκομίσθη εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ροβέρτου.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν, ἐγένετο ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τοῦ νέου καὶ τοῦ γέροντος. Προὔξενησε δὲ καὶ εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη ζωηρὰν χαρὰν καὶ βαθεῖαν ἀγαλλίασιν.

Ὁ Κωσσίνοσ ἀφηγήσατο τὴν ἀξιοθρήνητον ἱστορίαν αὐτοῦ.

— Καὶ τόρα, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Ροβέρτος, τί σκοπεύετε νὰ κάμητε, ἀφ' οὗ θεραπευθῆς;

— Νὰ ἀποθάνω ἐκ τῶν δύο μενουσῶν μοι ἀνιάτων ἀσθενειῶν τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀποθαρρύνσεως!

— Ἀπατάσθε, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος, οὐδόλωσ ἀνιάτων, ἀλλ' αἰτῶν.

— Δὲν γνωρίζω τὸν ἰατρὸν, ὅστις κάμνει τὰς θαυμασίας ταύτας θεραπείας.

— Γνωρίζω αὐτὸν ἐγώ.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται;

— Φίλος! εἶπεν ὁ Ροβέρτος θλίβων τὴν ἀπεσκελετωμένην χεῖρα τοῦ μάρτυρος.

Μετὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Ροβέρτος ἐθεώρησεν ὡς ἴδιον πατέρα τὸν γέροντα καὶ δὲν ἐγκατέλιπεν αὐτὸν πλέον. Ἐπρεπε νὰ συγκρύπτῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν μετὰ τῆς ὑποχρεώσεως· ὁ Ροβέρτος εἰργάσθη τόσον ἐπιτηδεῖως, ὥστε ὁ πτωχὸς διδάσκαλος ἐνισχυθεὶς, ἀναλαβὼν, παρηγορηθεὶς, ἐφαντάσθη μετ' ὀλίγον ὅτι ἀπέδιδε τῷ εὐεργέτῃ αὐτοῦ τὰς σημαντικωτέρας τῶν ἐκδουλεύσεων, καὶ ὅτι ἦτο αὐτῷ ἀναπόφευκτος.

Ἀπῆλαυον τοῦ λοιποῦ δύο ἀνθ' ἐνὸς τῆς ἰσχυρῆς ἀπολαυῆς· ἀλλ' ὁ Ροβέρτος ἐσκέψατο ὅτι ὤφειλε νὰ πράξῃ διὰ τὸν φίλον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅ,τι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα του.

Ἦρξατο δ' ἄλλως τε κερδαίνων χρήματα.

Εἶδεν ὅτι εἶχε χεῖρα ἀληθῶς θαυμασίαν, λεπτὴν καὶ σταθεράν, ἄβρὰν καὶ ρωμαλέαν, θαυμάσιον ἐργαλεῖον διὰ τὰς δυσχερεστέρας τῆς χειρουργικῆς ἐγχειρήσεις. Ἐφ' ὀλόκληρον ἔτος ὑπῆρξεν ὁ βοηθός, καὶ ἐνίστε ὁ συνεργάτης τοῦ χειρουργοῦ, ὅστις ἐθεωρεῖτο τότε ὁ πρῶτος ἐν Παρισίοις.

Καὶ ὁμως κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν νότιον Ἀμερικὴν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν γέροντα σύντροφον, ὃν ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐθεώρει ἀναγκαιότερον.

Γνωστῆς γενομένης τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Ροβέρτου, οἱ σύντροφοι αὐτοῦ οὐδόλωσ ἐξεπλάγησαν. Ἐνόμισαν ὅτι ὁ «καθαριστὴς»¹, ὡς ἀπεκάλουν αὐτὸν ἐν τῇ σχολῇ, ὀλίγον τρέφων πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν δεσποτεῖαν σέβας, μετέβη νὰ ζητήσῃ ἐλευθερώτερον ἀέρα ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῶν ἀρχαίων ἰσπανικῶν ἀποικιῶν. Ἠπατώντο. Ὁ Ροβέρτος ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι ὀφείλουσι τόσον πλείοτερα εἰς τὴν γενέθλιον γῆν, ὅσον περισσότερον αὐτῇ φαίνεται αὐτοῖς δυστυχῆς, ἢ ἔνοχος. Ὁ,τι

1. Οὕτως ὀνομάσθη ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ παραφεύσα αἵρεσις τις, ἧς οἱ ὀπαδοὶ ἐκλήθησαν οὕτω ἀπὸ τοῦ ὅτι ἤξιουν ν' ἀκολουθήσωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ καθαρότητι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς πᾶν ἀνθρώπινον ἀξίωμα. Κατ' ἀρχὰς ἐκλήθησαν μὴ συμμορφούμενοι, διὰ τὸ ὅτι ἤρνούντο νὰ ποταχθῶσιν εἰς τὴν λειτουργίαν κτλ. Ἰδε ἐκτενῶς περὶ τούτων Δεξ. ἐγκυκλοπαίδειας, τόμ. Δ', σελ. 460 ἐν λέξει: *Πρεσβυτεριανοὶ καὶ Καθαρισταί*.

ἐζήτηι μεταβαίνων εἰς Ἀμερικὴν, δὲν ἦτο ἐλευθερία δι' ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐπιστήμη διὰ πάντας.

Ἐμείνεν ἐκεῖ δύο ἔτη διατρέχων τὴν Βρασιλίαν, τὴν Πλάταν, τὴν Χιλὴν, τὰς Δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ, δαιτιώμενος μεταξὺ τῶν μαύρων δούλων, ὅπως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνῶριση τὰς προσόδους καὶ τὰ μυστικά αὐτῶν, μέχρι τῆς ἐρήμου πορευόμενος καὶ σχετιζόμενος μετὰ τῶν Ἰνδῶν, σπουδάζων τὸν φαῦνον, μελετῶν πρὸ πάντων τὰς πολυπλόκους ἐκείνας δυνάμεις, ἃς ἀποκαλοῦσι δηλητήρια, ἐξεργαζόμενος τὰ φυτὰ, ὑποβάλλων αὐτὰ εἰς τὰς λεπτοτέρας ἐρεῦνας.

Διὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας, ἄφινε τὸν γέροντα Κωσσίνον εἰς τὴν πλησιεστέραν πόλιν, ἐμπιστευόμενος αὐτῷ τὴν κατατάξιν τῶν χόρτων αὐτοῦ. Αἱ γνωμοδοτήσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διημερεύσεώς του ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπλήρονον τὰς δαπάνας τῆς περιηγήσεως, ἅτινα ἦσαν οὐκ εὐκαταφρόνητα.

Γνωρίζομεν πῶς, εἰς τὸ τέλος τῶν δύο ἐτῶν, ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ, τοῦ διδασκάλου του, ὅστις ὑποφέρων ἤδη ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, τὴν ἐπενεγκοῦσαν τὸν θάνατον αὐτοῦ, εἶχεν ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν του. Ὁ Ροβέρτος νῦν ἐκτάτῳ ἀριθμὸν τινα πολυτίμων ἀνακαλύψεων, ἐπὶ τῶν δηλητηριῶν ἰδίᾳ. Ἐπανῆλθε λοιπὸν ἐκουσίως εἰς Γαλλίαν.

Ὁ πτωχὸς Κωσσίνοσ ἔπασχεν ἐκ νοσταλγίας οὐ μόνον τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ τῆς γενετειρᾶς χώρας· ἤθελε νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖ, ὅπου κατέλιπε τὰς ἀρίστας ἀναμνήσεις αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Ροβέρτος δὲν εἶχεν ἀρκετὰ χρήματα νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν γέροντα διδάσκαλόν του ὅσον ἀναπαυτικὰ ἤθελεν. Ὡδήγησεν αὐτὸν ἐν τούτοις, μετὰ τὴν ἀφίξιν του, εἰς τὴν μικρὰν πόλιν, ἐν ἣ ἀμφοτέροι ἐγεννήθησαν, καὶ ἔμεινεν αὐτόθι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, ζητῶν δι' αὐτὸν κατοικίαν.

Τὴν πρωίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἠτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ εἰς Παρισίους, ἔρχονται τινες μετὰ μεγάλης ταχύτητος ζητοῦντες αὐτὸν ὅπως βοηθήσῃ αὐτοῖς διὰ συμφορὰν τινα. Ὁ κ. Δὲ Βερσοᾶ, ὁ πλοῦσιος καὶ εὐσεβῆς κτηματίας, οὐτίνοσ ἡ καταμήνουσις εἶχεν ἄλλοτε πέμψῃ τὸν διδάσκαλον εἰς τὴν Λαμπέσσαν, συνέτριψε τὴν προτεραιάν τὴν ἐτέραν τῶν κνημῶν ἐν τῇ θήρᾳ. Πάντες οἱ ἰατροὶ τοῦ τόπου ἔκριναν τὸν ἀκρωτηριασμὸν ἀδύνατον, καὶ ἡ περίπτωσις ἦτο ἀπελπιστικὴ.

Εἰς τῶν ἰατρῶν εἶχε πληροφορηθῆ περὶ τῆς ἐν τῷ τόπῳ παρουσίας μαθητοῦ τοῦ ἐνδόξου χειρουργοῦ τῶν Παρισίων· καὶ ὁ κ. Δὲ Βερσοᾶ, ὅστις τὸ ἐφ' ἑαυτῷ εἶχε τὸ μέρος αὐτοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ, μετεπέμψατο πάραυτα τὸν Ροβέρτον.

Ἐξετάσας τὴν θραῦσιν τοῦ μέλους ὁ Ροβέρτος ἔσεισε τὴν κεφαλὴν. Εἶχε συντριβῆ τὸ ὄστον τοῦ μηροῦ, καὶ ἐταράχθη ὑπὸ ἐξαρθρώσεως σχεδὸν θανασίμως.

— Καὶ ὑμεῖς, καὶ ὑμεῖς μὲ καταδικάζετε! ἀνέκραζεν ὁ κ. Δὲ Βερσοᾶ ἀπελπισ.

— Οὐχί, ἀπήντησεν ὁ Ροβέρτος, ἀλλ' ἡ ἐγχείρησις ἔχει φοβερὰν δυσκολίαν καὶ εἶνε ἐπικίνδυνος.

— Κύριε, ἐπανελάθεν ὁ ἀσθενὴς μετὰ πεπνιγμένης φωνῆς, ὅ,τι καὶ ἂν ζητήσης, θὰ σοὶ δοθῇ! Εἶμαι πλοῦσιος, εἶμαι καθ' ὑπερβολὴν πλοῦσιος!... Ἀλλὰ σώσατέ με.

Ὁ Ροβέρτος ἔστη ἐπὶ τινα στιγμὴν σιωπῶν, ἔπειτα εἶπεν αὐτῷ:

— Θὰ μοὶ δώσης πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων ἂν ἐπιτύχω.

— Ἐκατὸν χιλιάδας, ἂν θέλητε! εἶπε στεναζῶν ὁ πάσχων! Ἀλλὰ θὰ μὲ σώσητε!

— Τὸ ἐλπίζω.

Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχεν. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ ἐπίθεμα ἦρθη ἀπὸ τοῦ τραύματος, ὁ κ. Δὲ Βερσοᾶ ἐνεχείρησεν εἰς τὸν Ροβέρτον πεντήκοντα χιλιάφραγκα γραμματία μετὰ μειδιάματος, ὅπερ ὠμοίαζεν ὀλίγον μορφασμῷ.

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν νεκροθηκῶν κλείεται διὰ θυρῶν θαλίνων, ἄλλαι διὰ κιγκλιδώματος, καὶ ἄλλαι διὰ λεπτοτάτου δικτύου ἐκ σύρματος, περιέχουσι δὲ διάφορα ἀντικείμενα ἀφιερωμένα εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν ὑπὸ τῶν οἰκίων καὶ συγγενῶν ἤτοι φωτογραφίας, βωμίσκους, εἰκόνας, κεντήματα, ἀνθη τεχνητά, καὶ οὐχὶ σπανίως ἀθύρματα ἀγαπητὰ αὐτοῖς ἐν τῇ ζωῇ, ταινίας, περιδέραια γυναικεῖα, παιδικὰ παίγνια, βιβλία, περόνας, εἰκόνια καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐνδεικνύοντα τὴν οἰκογένειαν, τὴν καταγωγὴν καὶ δηλοῦντα τὸ ἐπάγγελμα τῶν εἰς οὗς ταῦτα ἀνήκον.

Καὶ δὲν δύναται τις νὰ παρατηρῇ πάντα ταῦτα ἀπαθῶς.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέπει τις θήκας τινὰς ἐκ τούτων ἀνεσκαμμένας καὶ ἐντὸς αὐτῶν σκότος, σημεῖον ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ τεθῶσιν ἐκεῖ νεκροί. Ἡ οἰκογένεια τοῦ τεθνεώτος πληρῶνει χρηματικόν τι ποσὸν κατ' ἔτος διὰ τὸν χῶρον τοῦτον, ἐὰν δὲ παύσῃ ἢ πληρωμὴ τοῦτου τὸ φέρετρον ἀφαιρεῖται ἐκεῖθεν καὶ μεταφέρεται εἰς τὸν κοινὸν λάκκον ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῶν πτωχῶν, ὀλίγον ἀπέχοντι ἐκεῖθεν. Καθ' ὃν χρόνον εὐρισκόμεν ἐκεῖ, ἐγένετο ἡ ταφὴ νεκροῦ τινος. Εἶδον μακρόθεν τοποθετουμένην τὴν κλίμακα, ἀνυψούμενον τὸ φέρετρον καὶ ἀπῆλθον ταχέως. Νύκτα τινὰ εἰς παράφρων ἐκρύβη ἐντὸς κενῆς τινος θήκης διήρχετο ἐκεῖθεν φύλαξ τις τοῦ νεκροταφείου κρατῶν φανόν· ὁ παράφρων ἔρρηξε κραυγὴν ὅπως τὸν φοβίσῃ, ὁ δὲ δυστυχῆς φύλαξ ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς κεραυνόπληκτος καὶ μετὰ βραχεῖαν νόσον ἀπέβίωσεν.

Ἐν τινι θήκῃ εἶδον ὠραῖον ξανθὸν πλόκαμον ἀνήκοντα εἰς δεκαπενταετίδα νεάνιδα, πνιγείσαν, ἐπ' αὐτοῦ δὲ δελτίον ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἡ λέξις «*Querida!*» (προσφιλής). Ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀνακαλύπτει τις κάτι, ὅπερ πλήττει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Ὅλα τὰ ἀντικείμενα ταῦτα παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν συγκεχυμένου ψιθυρισμοῦ φωνῶν μητέρων, συζύγων, νηπίων, γερόντων, ὅστις φαίνεται ὡς νὰ λέγῃ ἡσύχως:

— Εἶμαι ἐγὼ! Ἴδὲ!

Ἐπὶ ἐκάστου σταυροδρομίου ἐγείρονται ἀνδριάντες, ναῖσκοι, ὀβελίσκοι, μετ' ἐπιγραμμάτων εἰς τιμὴν τῶν πολιτῶν τῆς Βαρκελόνης, οἵτινες ἐξετέλεσαν ἀγαθοεργίας διαρκοῦντος τοῦ ὀλεθρίου κιτρίνου πυρετοῦ κατὰ τὸ 1870.

Τὸ μέρος τοῦτου τοῦ νεκροταφείου, ὠκοδομημένον, οὕτως εἰπεῖν, ὡς πόλις, ἀνήκει εἰς τὴν μεσαίαν τάξιν τῶν κατοίκων, συνορεύει δὲ μετὰ δύο εὐρεῖς περιβόλους, ἐξ ὧν ὁ εἰς, γυμνός, πλήρης μαύρων μεγάλων σταυρῶν, εἶνε πρωρισμένος διὰ τοὺς πτωχοὺς, ὁ δ' ἕτερος, εὐρύτερος καὶ τοῦ πρώτου, καλλιεργημένος ἐν εἴδει κήπου, περικυκλωμένος ὑπὸ ναξιδίων, ποικιλόμορφος, πολυτελής, λαμπρός, διὰ τοὺς πλουσίους.

Ἐν τῷ μέσῳ δάσους ἰτεῶν καὶ κυπαρίσσαν, ἀνυψοῦνται πανταχόθεν στῦλοι, στυλίσκοι, τάφοι ὑπερμεγέθεις, ναῖσκοι ἐκ μαρμάρου, κατάμεστοι ἀναγλύφων, καὶ φέροντες ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀγάλματα ὑψηλὰ ἀρχαγγέλων, ἀνυψούτων πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς βραχιόνας αὐτῶν, πυραμίδες, συμπλέγματα ἀγαλμάτων, μνημεῖα τεράστια ἐν εἴδει οἰκίων ὑπερχουσῶν τῶν ὑψηλοτέρων δένδρων, μεταξύ δὲ μνημείου καὶ μνημείου θάμνοι, κιγκλίδες, πρασιαὶ ἀνθοφόροι, καὶ παρὰ τὴν εἰσοδον, μεταξύ τούτου καὶ ἐκείνου

τοῦ νεκροταφείου, περικαλλῆς ναὸς ἐκ μαρμάρου, περιβαλλόμενος ὑπὸ στύλων, καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν δένδρων, ὅστις διαθέτει εὐγενῶς τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἐξερχόμενος τοῦ κήπου τούτου διέρχεται τις ἐκ νέου τὰς ἐρήμους ὁδοὺς τῆς νεκροπόλεως, αἵτινες φαίνονται ἡσυχώτεραι καὶ μελαγχολικώτεραι ἢ ὅταν εἰσῆλθε. Ἀφοῦ δὲ διαβῇ τὸν οὐδὸν χαιρετίζει ἐκ νέου μετ' εὐχαριστήσεως τὰς ποικιλόχρους οἰκίας τῶν προαστείων τῆς Βαρκελόνης, διεσπαρμένας ἀνὰ τὴν ἐξοχὴν, ὡς προφυλακαὶ τεθεῖσαι ἐκεῖ, ὅπως ἀναγγέλλωσιν ὅτι ἡ πολυάνθρωπος πόλις μεγεθύνεται καὶ προχωρεῖ.

Ἀπὸ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὸ καφενεῖον τὸ ἄλμα δὲν εἶνε μικρὸν, ἀλλ' ὅταν τις ταξειδεύῃ κάμνει καὶ μεγαλείτερα ἀκόμη. Τὰ καφενεῖα τῆς Βαρκελόνης, ὅπως ὅλα τὰ καφενεῖα τῆς Ἰσπανίας, σύγκεινται ἐκ μιᾶς καὶ μόνης εὐρυτάτης αἰθούσης, κεκοσμημένης διὰ μεγάλων κατόπτρων, καὶ ἀφθόνων τραπεζῶν, ἐξ ὧν σπανίως μένει τις ἐλευθέρα, ἔστω καὶ ἐπὶ ἡμίσειαν μόνον ὄραν, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

Τὴν ἐσπέραν εἶνε ὅλα πλήρη, κατάμεστα, εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὅστε πολλάκις πρέπει νὰ περιμένῃ τις ἐπὶ πολλὴν ὄραν, ὅπως καταλάβῃ μικρὰν τινα θέσιν πλησίον τῆς θύρας.

Περίξ ἐκάστης τραπέζης κἀθηται ὄμιλος ἐκ πέντε ἢ ἐξ *caballeros*, μετὰ τὴν *sapa* ἐπ' ὤμων, (εἶδος τι ἐπανωφορίου ἐξ ἐριούχου, χρώματος βαθέος μετὰ εὐρέος ἐπινωτίου), πάντες δ' οὗτοι οἱ ὄμιλοι παίζουσι δόμινον. Εἶνε τὸ μᾶλλον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἰσπανοῖς παιγνίδιον.

Ἐν τοῖς καφνεῖοις, ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἀκούεται θόρυβός τις συνεχῆς, παρατεταμένος, ἐκκωφαίνων ὡς ὁ θόρυβος τῆς χαλάζης, ἐκ χιλιᾶδων πεσσῶν περιστρεφομένων ἀδιακόπως ὑπὸ ἐκατοστύος χειρῶν, οὕτως ὅστε εἶνε ἀνάγκη σχεδὸν νὰ ὑψώσῃ τις τὴν φωνὴν ὅπως ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ γείτονός του.

Τὸ ἐν χρήσει ποτὸν εἶνε ἡ σοκολάτα, ἐξαιρέτος ἐν Ἰσπανίᾳ, φερομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν κυαθίσκοις, πυκτὴ ὡς κρέμα καὶ θερμὴ τόσον, ὅστε νὰ ἐκδέρῃ τὸν λαϊμόν. Εἰς ἐκ τῶν κυαθίσκων τούτων μετὰ σταγόνων γάλακτος καὶ μία ἰδιαιτέρα πάστα, ἣν καλοῦσι μπόλλου, μαλακωτάτη, θεωρεῖται ὡς λουκούλειον πρόγευμα.

Μεταξὺ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἑτέρου μπόλλου ἐσπούδασα τὸν χαρακτήρα τοῦ Καταλωνοῦ, συνομιλῶν μεθ' ὄλων τῶν *Don Fulanos* (ὄνομα κοινότατον ἐν Ἰσπανίᾳ), οἵτινες ἔσχον τὴν καλοκάγαθίαν νὰ μὴ μετὰ ἐκλάβωσιν ὡς κατάσκοπον, σταλέντα ἐκ Μαδρίτης ὅπως ἐξιχνιάσῃ τὰ ἐπικρατοῦντα ἐν Καταλωνίᾳ πνεύματα, ἅτινα κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εὐρίσκοντο πολὺ ἐξημμένα ἐκ τῶν πολιτικῶν παθῶν.

Πολλάκις εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἔτυχεν, ὁμιλοῦντα ἐν πλήρει ἀθρότητι μετὰ τοῦ συνοδεύοντός με *caballero*, περὶ ἐφημερίδος τινός, περὶ προσώπου τινός, ἢ περὶ ἄλλου οἰουδήποτε συμβεβηκότος, εἴτε ἐν τῷ καφνεῖῳ, εἴτε ἐν τῷ θεάτρῳ, εἴτε ἀλλαχοῦ, νὰ αἰσθανθῶ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ποδός μου ἐλαφρὸν πάτημα καὶ νὰ ἀκούσω ψιθυρίζόμενα εἰς τὸ οὖς μου τὰ ἐξῆς:

— Προσέχετε, αὐτὸς ὁ κύριος εἰς τὰ δεξιὰ σας; εἶνε Καρολιστής.

— Σιωπῆ, αὐτὸς ἐδῶ εἶνε δημοκρατικός. Ἐκεῖνος ἐκεῖ συντηρητικός, ὁ ἄλλος ριζοσπαστικός.

Ὅλοι ὠμίλου περι πολιτικῆς.

Ἡμέραν τινὰ εἰσήλθον εἰς τι κουρεῖον ὅπως ξυρισθῶ· ὁ κουρεὺς ἦτο σφόδρα Καρολιστής, ἐννοήσας δὲ ἐκ τῆς προφορᾶς μου ὅτι ἤμην concindadano del Rey (συμπαιτριώτης τοῦ Βασιλέως) ἀπεπειράθη δι' ἐπιτηδείου τρόπου νὰ με παρασύρῃ εἰς πολιτικὴν συζήτησιν. Ἐγὼ δὲν εἶπον λέξιν, διότι με ἐξύριζε, καὶ ἡ ἐλάχιστη ἐξέγερσις ἐν ἐμοὶ τῆς τραθείσης ἐθνικῆς μου ὑπερηφανείας θὰ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ρεύσῃ τὸ πρῶτον αἷμα τοῦ πολιτικοῦ πολέμου· ἀλλ' ὁ κουρεὺς ἐπέμεινε, καὶ ἀγνοῶν διὰ τίνος ἄλλης ὁδοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα, εἶπε μετὰ τόνου εὐγενεοῦς :

«Sabe Usted, caballero, si hubiera la guerra entre Italia y España, España no tuviera miedo (Εἰξεύρετε, ἰππότα ὅτι ἂν ἐκραγῆ πόλεμος μεταξύ Ἰταλίας καὶ Ἰσπανίας, ἡ Ἰσπανία δὲν θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ φόβου).

— Εἶμαι βεβαιότατος, ἀπεκρίθη, προσέχων πάντοτε εἰς τὸ ξυράφιον.

Μετὰ ταῦτα με διεβεβαίωσεν ὅτι ἡ Γαλλία θὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἰταλίας εὐθὺς ὡς ἐξοφλήσῃ τὸ πρὸς τὴν Γερμανίαν χρέος της.

— No hay escapatoria. (δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος).

Δὲν ἀπεκρίθη. Τότε ἐσκέφθη ἐπ' ὀλίγον καὶ μετὰ ταῦτα προσέθηκε χαιρεκάκως :

— Cosas grandes van a acontecer dentro de poco !

(γεγονότα σοβαρὰ θὰ συμβῶσιν ἐντὸς ὀλίγου).

Πολὺ ἐν τούτοις ἤρρεσεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Βαρκελόνης, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐνεφανίσθη εἰς αὐτοὺς κατὰ τρόπον ἥπιον καὶ φιλικόν, ὁ δὲ ὄχλος μετὰ θαυμασμοῦ ἀναμνησκαται τὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσοδὸν αὐτοῦ. Εὖρον συμπαιθείας ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ τισιν, οἵτινες ἐψιθύριζον μετὰ τῶν ὀδόντων :

— No es español (δὲν εἶνε Ἰσπανός).

Ἡ ὅπως με ἠρώτησέ τις :

— Νομίζετε ὅτι ἐν Ρώμῃ ἢ ἐν Παρισίοις θὰ ἔστεκε καλὰ un rey castellano ? (εἰς βασιλεὺς Καστιλιανός ;).

Ἐρώτησις εἰς τὴν ὁποίαν δέον νὰ ἀποκρίνεται τις :

— No entiendo de politica (δὲν καταλαμβάνω ἀπὸ πολιτικὴν).

Καὶ ὁ διάλογος τελειώνει.

[Ἐπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΩΣ ΕΣΥΝΕΙΘΙΣΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Νεκρὸς μέσα εἰς τὸ φέρετρόν του ἦτο ἄλλοτε δι' ἐμὲ τὸ ἀπεχθέστερον θέαμα. Ἡ ὄψις του ἡ πελιδνὴ μοὶ ἐνεθύμιζεν ὅλας ἐκεῖνας τὰς διηγήσεις τοῦ τρόμου καὶ τῆς φρίκης, τὰς ὁποίας παιδίον ἀκόμη φιλόμυθον ἤκουον ἀπὸ τὰ γραῖδια, ἡ δὲ ὁσμὴ τοῦ νεκρολιθάνου καὶ τῶν λαμπάδων ἢ λάμπις ἢ ὠχρὰ ἦτο εἰς τὸ πνευμά μου συνδεδεμένη μετὰ βρυκολάκων, φαντασμάτων, γυμνῶν κρανίων καὶ ζώντων σκελετῶν. Ἡ ἐντύπωσίς μου, ἡ νευρικὴ μου ταραχὴ ὑπερέβαινε πᾶν ὄριον ἐντάσεως· καὶ διὰ τοῦτο ἀπεστρεφόμενη καὶ ἀπέφευγον ὅσον ἐδυνάμην ὅλα τὰ ὀπωδητότε ἔχοντα σχέσις με τοὺς νεκρούς, ἕως καὶ αὐτὰ τὰ ἄθῶα καὶ πολλὰκις εὐγευστα κόλυβα, τὰ ὁποῖα μοὶ προὔξενον ἐν εἶδος περιλύπου ἀηδίας. Ἡ κατάστασίς μου ἦτο προφανῶς παθολογικὴ καὶ ἐνέπνεε πολλὰς ἀνησυχίας εἰς τοὺς περὶ ἐμέ, οἱ ὅποιοι, ἀφ' οὐ τὴν μὲν ὁμοιοπαθητικὴν μέθοδον δὲν παρεδέχοντο, ἄλλην δὲ καμμίαν δὲν ἐγνώριζον, μοὶ ἀπη-

γόρευον ἐκ φόβου χειροτερεύσεως πᾶσαν ἀπόπειραν κατὰ τῆς ἀδυναμίας μου.

Ἄλλ' ἐγὼ, ἐξ ὅσων προέβαινον τὰ ἔτη χωρὶς νὰ ἐλαττώται τὸ κακόν, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι κάπως σοβαρότερον. Δι' ἀνθρωπὸν κοινωνικὸν ἢ τοιαύτη ἀδυναμία θὰ ἦτο ἐκ τῶν μάλλον δυσφορήτων καὶ ἐπιζημιῶν. Ὁ θάνατος εἶνε δυστυχῶς συνδεδεμένος με χρέη καὶ τύπους, τοὺς ὁποίους εἶνε ὑποχρεωμένος κανεὶς ἐκὼν ἄκων νὰ ἐκπληρώσῃ· νέος δὲ φρόνιμος, με ἀξιώσεις μάλιστα ἀνεπτυγμένου, ὁ ὁποῖος, ἐν ᾧ δὲν συγκινεῖται διόλου ἀπὸ τὸν θάνατον αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, ἀπαθὴς ὡς φιλόσοφος, δεικνύη ἀπεναντίας τόσῃν ἀντιπάθειαν, νευρικός ὡς γυνή, πρὸς τοῦ θανάτου τὰ ἐμβλήματα καὶ τὰ συναφῆ καὶ διὰ τοιοῦτον λόγον παραμελῆ τὰ χρέη του, — ὁ νέος αὐτός ἔπρεπε βέβαια νὰ θεωρῆται ὡς ὁ γελοιωδέστερος τύπος τῆς κοινωνίας του. Ἡ σκέψις αὕτη μ' ἔκαμε νάποτολμήσω δύο ἢ τρεῖς ἐκουσίας ἐκβιάσεις κατὰ τῆς δειλίας μου. Πλὴν τὸ ἀποτελεσματῶν ὑπῆρξε φοβερόν. Ἡ θέα νεκρῶς συγγενεῶς μου ἐντὸς τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου ἀνευ φερέτρου, μοῦ ἐστοίχισε σαστὴν ἐβδομάδα ἀϋπνίας, ἀργότερα δὲ ἐν φιλημα ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μετώπου νεκροῦ νηπίου ἀσθένειαν τριακονθήμερον. Τί τὰ θέλετε ! με τὰ νεῦρα κανεὶς δὲν παίζει εὐκολα. Εἶδα ὅτι ἡ θέλησις μόνη δὲν ἔκαμνε τίποτε καὶ παρητήθη πλεόν τῶν γενναίων μου σκοπῶν, ἀφήσας σιωπηλῶς εἰς τὴν Τύχην τὴν φροντίδα νὰ με κάμῃ νὰ συνειθίσω.

*
* *

Ὅταν ἐσπούδαζα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἶχα ζητήσῃ ἰδιαιτέραν ἄδειαν—διότι δὲν ἤμην φοιτητῆς τῆς Ἰατρικῆς—νὰ φοιτήσω ἐπὶ τινὰ καιρὸν εἰς τὸ Ἀνατομεῖον, διὰ νὰ λάβω μίαν σαφῆ ὀπωδητότε γνῶσιν περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Ἀπ' ἀρχῆς εἶχα τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ ἀνατομικὰ θεάματα δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἐπίδρασιν εἰς τὰ νεῦρά μου. Ὁ θάνατος, ὡς εἶπον, δὲν μοῦ ἔκαμνε ἐντύπωσιν, ἀλλ' ὁ νεκρὸς τὰ δὲ ὄργανα τῆς ἐν τῷ Ἀνατομείῳ μελέτης ἦσαν πτώματα καὶ ὄχι νεκροί. Οὔτε σάβανα, οὔτε φέρετρα, οὔτε λίθανοι, οὔτε κώδωνες, οὔτε ὀλοφυρμοί, οὔτε λαμπάδες. Ἡ ὁσμὴ τοῦ φανικοῦ ὀξέος ἐπλήρου ἀπεναντίας τὴν αἰθουσαν ἐκείνην, ἐν ἣ παρέκειντο κιβώτια μεγάλα ξύλινα καὶ ἐπὶ τῶν μακρῶν τραπέζων ἐξετείνοντο πτώματα ἀνώνυμα, γυμνά, κομματιασμένα· γύρω των δόκιμοι ἀνατόμοι, ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν πεπειραμένοι ὀμιλητῆς καὶ ὑπεράνω, ἀντὶ τοῦ Χάρου, αἰ μειδιδῶσαι μορφαί τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Ἀληθείας. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἰσήλθον ἀπαθὴς εἰς τὸ Ἀνατομεῖον καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας συγχρωτισμοῦ, τόσῳ προσφκειώθην με τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο, ὥστε ἔπαιζα—διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἐπιμελητοῦ μας—με τὰ τεμάχια τῶν πτωμάτων, μεθ' ὅσης πλεόν ψυχρότητος καὶ αὐτὸς ὁ καθηγητῆς.

Μίαν ἡμέραν, χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι τίποτε κακόν—καθὼς λέγον οἱ Γάλλοι—μετέβην εἰς τὴν αἰθουσαν; ὅπου εὖρον τοὺς φοιτητὰς περὶ τῆς ἀνατομικῆς Τραπεζῆς προπαρασκευαζομένους νὰρχίσωσι τὴν ἀνατομίαν ἐπὶ νέου πτώματος κομισθέντος ἐκ τοῦ νοσοκομείου τὴν πρωίαν ἐκείνην. Ἡ εἰς τοιαύτας περιστάσεις φιλόγελως ζωηρότης ἐπεκράτει εἴπερ ποτὲ ἐντονος ἐν τῷ μικρῷ ἐπιστημονικῷ κύκλῳ, τὸν ὁποῖον ἐχαροποίει ἡ ἀνέλπιστος εὕρεσις πτώματος, μεθ' ἡμέρας ἐκτάκτου ἐλλείψεως.

«Σήμερα ἔμπορὸν βέβαια νὰ μας κατηγορήσουν ἐπὶ ἀντισημητισμῷ» μοὶ εἶπεν ἄμα με εἶδεν ἐκεῖ εἰς φίλος μου φοιτητῆς· «τὸ πτώμα αὐτὸ εἶνε ἐνὸς Ἑβραίου».

— Μπᾶ ! καὶ πῶς τὸν ἀφῆκαν οἱ ἄλλοι 'ς αὐτὴ τὴν κατάστασι;» εἶπε ρίπτων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ κατακεκμημένου πτώματος, ἐνὸς γέροντος ἰσχυροῦ, ὀστεώδους, με λευκὰς παραγναθίδας καὶ με καθαρὰν ἰσραηλιτικὴν φυσιογνωμίαν. «Ἐέρεις πῶς ὅσῳ λιγώτεροι εἶνε 'ς ἕναν τόπον οἱ

Έβραίοι με τόσο περισσότερο ζήλο υποστηρίζονται μεταξύ τους.

— Ναι! μ' αυτός ο καυμένος δέν είχε έδώ κανένα συγγενή και οι άλλοι φαίνεται δέν τον πήραν χαμπάρι. Δέν τον έζήτησε κανείς. Ήταν από τή Θεσσαλονίκη είδοποιήθηκαν, μάς είπαν, εκεί τὰ παιδιά του, μά δέν έπρόφτασαν νά έλθουν... ποιος τό ξέρει. Ήταν τής τύχης μας κι αυτός.»

Έχαμογέλασα εις τήν άστειότητα, άλλ' όχι με όλην μου τήν διάθεσιν. Ή μικρά αυτή ιστορία, τήν όποίαν κατά τό άξιοδάκρυτόν μου φυσικόν άνέπλασα εύθύς έν πάση λεπτομερεία, μ' έλύπησε χωρίς νά θέλω. Πρώτην φοράν μου συνέβη νά γίνεται λόγος εις τό 'Ανατομείον περι πτώματος και υπό άλλην ιδιότητα, ή τήν ως άντικειμένου ψυχράς, θετικής παρατηρήσεως. Και χωρίς νά ήμαι σημειωστής, ειμπορούσα κάλλιστα νά λυπηθώ ένα δυστυχή πατέρα, ό όποιος απέθανεν έρημος εις τό νοσοκομείον ξένης χώρας, μακράν των τέκνων του και κατήντησεν επί τέλους εις τό 'Ανατομείον...

Έπεδόθην έν τούτοις νά παρακολουθώ τήν άνατομίαν, άρξαμένην ήδη μετά τήν αναγκαίαν προπαρασκευήν του πτώματος, και προσεπάθησα νάποδιώξω τας μελαγχολικάς αύτας σκέψεις. Τό κατώρθωσα ταχέως, χάρις εις τό ενδιαφέρον, τό όποϊον μου έγέγνα πάντοτε ή μελέτη. Έπί των διαφόρων μερών του σώματος άπετελέσθησαν, όπως γίνεται συνήθως, μικροί όμιλοι έκ τριών τεσσάρων σπουδαστών· έγώ δέ προσετέθην άκροατής εις τόν όμιλον τόν σχηματισθέντα περι τήν κεφαλήν. Ήθελον νά σπουδάσω τούς προσωπικούς μύς και κατέβαλλον όλην μου τήν προσοχήν. Ή άνατομική προύχώρει. Κατ' άρχάς τό ήμισυ του προσώπου καθέτως έγυμνώθη υπό τὰ χαλύδβδινά μαχαιρίδια δύο άσκληπιαδών, του ρικνού κατακτινίνου δέρματος, και έπεφάνησαν ήδη τὰ συμπλέγματα των έρυθρών μυών με τὰ υπόλευκα άκρα και τας ύποκτινίνους παρυφάς. Έις των βοηθών άνέπτυσε τό μυϊκόν τουτο σύστημα και προσεπάθει νά διαχωρίζη τούς μύς κατ' όνομα και κατ' ένέργειαν. Αί έρωτήσεις διεσταυρούντο· μικράι συζητήσεις συνεκροτούντο· ή έργασία προύχώρει βραδέως, άλλ' άσφαλώς. Τουτο έγένετο εις όλους τούς όμίλους· και ή ώρα παρήρηχτο, και ή εύρεία αίθουσα, με τήν πληκτικην όσμην του φανικού όξέος, άντήχει από ποικίλας φωνάς, συμμιγνυομένας εις τήν άτμοσφαιραν τήν βεβαρυμένην υπό των άποπνοιών...

Έξαιφνης ήκούσθη παράδοξός τις θόρυβος έξω εις τό προαύλιον. Έσιγήσαμεν όλοι και έπροσέξαμεν άποροούντες. Πρίν προφθάσωμεν νά έρωτήσωμεν, ό θόρυβος έπλησίασε και άντήχει ήδη από του προδρόμου. Και βαθμηδόν διηυκρινίζετο. Έν πράγμα, κάτι τι βαρύ έσύρετο μετά κόπου και ήκούοντο συγχρόνως θρηνώδεις άνακραυγαι και άντηλάσσοντο άντεγκλήσεις δια φωνών παραδόξου, σεσυρμένης προφοράς.

«Μέσα εινε, έδώ μέσα!» ήκουσα μίαν στιγμήν τήν φωνήν του Έπιμελητου μας «κοπιάστε νά τον πάρετε τό λοιπόν!»

— Καλέ τί εινε; είπα και ώρμησα περίεργος, άλλά και τεταραγμένος ένταυτώ, προς τήν θύραν, τής όποιας ήμην ό πλησιέστερος.

Αλλά πρίν προφθάσω νά την άνοιξω, ή θύρα ήνοιχθη έξωθεν μετά βίας και τό πρώτον πράγμα που είδα είσερχόμενον, ειςβάλλον καλλίτερα, ήτο έν φέρετρον μέγα, κατάμαυρον, άνευ σταυρου, άνευ κοσμήματος. Ό άνθρωπος, ό όποιος τό έκράτει, προύχώρησε και τό άφηκε μετά κόπου επί τής πρώτης κενής τραπεζής. Όπισθεν αυτού ειςήλθον δύο ξένοι άνθρωποι, μετρίου έξωτερικού, εις ύπηρέτης του Νοσοκομείου, ό Έπιμελητής μας, εις άστυνομικός κλητήρ και δύο-τρεις άγυιόπαιδες, οι άπαραίτητοι. Απεμείναμεν όλοι έκπληκτοι. Δι' όλίγα λεπτά έγένετο σιωπή, έξ εκείνων αι όποιαι προηγούνται των μεγάλων

ταραχών και τήν όποίαν έλυσεν ή βαρεία φωνή του έπιμελητου, τείνοντος δεικτικώς τήν άνοικτήν παλάμην προς τήν τράπεζάν μας :

«Όρίστε, έδώ εινε!»

Ουδέποτε ήκουσα άπαισιώτερον τόνον εις άνθρωπίνην φωνήν. Ό φόβος. ή φρίκη, ό οίκτος, ή ειρωνεία, όλα όσα έμελλον νά έκσπάσωσιν εις τήν κατόπι σκηνήν, όλα περιείχοντο εις τό φοβερόν αυτό προανάκρουσμα.

Οι ξένοι προύχώρησαν προς τήν τράπεζαν. Απεμακρόνθημεν όλοι και άφήσαμεν έλευθέραν τήν θέαν του έπ' αυτής πτώματος... Αλλοίμονον! όσοι όμιλοι, τόσαι πληγαί φοβεράι, άπερίγραπτοι, έχασκον επί του κορμου και των άκρων. Αλλά τό ήμισυ του προσώπου ήτο άκόμη άνεπαφον και διετηρείτο εύκρινής ή φυσιογνωμία του γέροντος με τήν λευκήν παραγναθίδα.

«Ό πατέρας μας! ό πατέρας μας!» έφώναξαν τότε οι ξένοι, φέροντες τας χείρας κατά τής κεφαλής. Και ώρμησαν προς τό πτώμα παράφοροι.

Και ήρχισαν τούς θρήνους και τούς όλοφυρμούς και τὰ παράπονα, με όλην τήν δύναμιν των πνευμόνων των, με όλην τήν όξύτητα τής λύπης των. Εις τό άπερίγραπτον εκείνο μυρολόγιον με τας διακεκομμένας φράσεις και τας μακράς οίμωγας των έβραϊκών λαρύγγων, ήκουσα όλην αύτων τήν ιστορίαν, τρομερωτέραν ή ως την άνέπλασα πρό όλίγων ώρών... Τήν ειδήσιν τής άσθενείας του πατρός των τήν έμαθον άργά, οι δυστυχείς... Έφυγαν από τήν Θεσσαλονίκην όσον ήμπορούσαν γρηγορώτερα... έφθασαν εις τας Αθήνας πρό όλίγου... έτρεξαν εις τό Νοσοκομείον... έζήτησαν τόν άρρωστον Σαμουήλ Μαχάραν... άλλ' άπ' εκεί τούς έστειλαν εις τό 'Ανατομείον άπέναντι... «Ωχ, πατερούλη μου! άνάθεμα τήν ώρα!... γιατί νά μήν προφτάσωμε νά σε ιδούμε και νά σε πάρουμε. Ωμέ, σε τί κατάρτασι που σ' έφεραν τὰ σκυλιά... Και τί θα πούμε τόρα στη μητέρα και στη Σάρρα σου και στην Έδί σου;... Ξ συφορά μας!»

Και έδιπλασιαζον τούς θρήνους και έπέτεινον τούς έναγκαλισμούς και τὰ φιλήματα. Ή σκηνή αυτή μου έφάνη ότι διήρκεσε πολύ, πάρα πολύ. Οι περίξ ιστάμενοι ήσαν όλωςδιόλου άνίσχυροι νά τοις άποσπάσωσιν από τής λύπης εκείνης τήν παραφοράν. Μόνη ή επιφώνησις ενός βοηθου έσχε καλόν άποτέλεσμα :

«Θά φαρμακωθήτεες!»

Διότι έπέισθησαν εις τήν άπειλήν οι ταλαίπωροι και συγκατετέθησαν νά μακρυνθώσιν επί τέλους, ρίπτοντες βλέμματα πλήρη όδύνης επί των μεγάλων έρυθρών άνοιγμάτων του πτώματος. Εκεί μέσα θα ειχον σταξει δηλητήριο. Ποιος τούς ξέρει αυτούς τούς διαβολογιατρούς...

Και ήρχισε κατόπιν ή τοποθέτησις δια τήν μεταφοράν. Οι Έβραίοι άνήγειραν μόνοι τό πτώμα του πατρός των και το έτοποθέτησαν έντός του φερέτρου. Έλαβον ύστερα όσα κρημάτια ήμπόρεσαν νά εύρουں εκεί γύρω και τα έβαλαν μέσα και αυτά... Τόρα ή φρίκη μου δέν ειχεν όρια. Αιφνιδίως τό πτώμα εκείνο μετεβλήθη εις νεκρόν—εις νεκρόν ήκρωτηριασμένον, ύβρισμένον, οϊκτρόν. Σιγή και κατάπληξις γύρω μου. Τό φανικόν όξύ ήρχισε νά μου μυρίζη ως νεκρολίβανον και ένόμιζα ότι βλέπω ύπεράνω τό όμοίωμα του Χάρου με τό δρέπανον νάποδιώκη μετ' όργής τήν περιαλήγη μορφήν τής Έπιστήμης... Ή αίθουσα τής Ανατομίας ήτο πλέον θάλαμος νεκρικός, ό φοβερώτερος των νεκρικών θαλάμων, όσων ήμπορούσα ποτέ νά φαντασθώ... Ήσθάνθην ότι αι δυνάμεις μου μ' έγκατέλειπον βαθμηδόν και πρέπει νά ζγεινα πολύ ώχρός, διότι ό φίλος μου, ό όποιος με είδε, μ' έσυρε βιαίως εις τό παρακείμενον δωμάτιον και μ' έδωκε νάναπνεύσω φιαλίδιον αιθέρος... Δέν είδα πλέον τίποτε. Αλλ' ήκουσα μετ' όλίγον τὰ βήματα όλων άπερχομένων έν σιωπή και τάξει πενήθιμω, ως εις κηδείαν σωστήν.

* *

Αὐτὸ μόνον ἴσχυσε νὰ με θεραπεύσῃ. Αἱ σκηναὶ τῆς φρίκης καὶ τοῦ θανάτου δὲν μου κάμνουν πλέον ἐντύπων καμμίαν, μετὰ τὴν φοβερὰν σκηνὴν τοῦ Ἀνατομείου. Ἐσυνείθισα καὶ ἔγεινα ἀπὸ τότε καὶ ἐγὼ εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπων, ὅπως ὅλοι οἱ ἀνθρώποι : Εἰμπορῶ δηλαδὴ νὰ φορῶ τὸ φράκον μου, νὰ πηγαίνω εἰς τὰς κηδεῖας καὶ νὰ κρατῶ μάλιστα τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου...

Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἐξαναπάτησα πλέον εἰς τὸ Ἀνατομεῖον.

ΔΙΧΩΣ ΦΡΑΚΟ

Ἡ πολυτελής αἰθουσα εἶχε δεχθῆ πολλοὺς τῶν κεκλημένων, ὅπως διέλθωσιν εὐφροσύνως ὄρας τινάς.

Ἐξω τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ, ἡ χειροτέρα ἴσως ἡμέρα τοῦ ἀπερχομένου χειμῶνος· δὲν ἠμποδίσεν ὅμως τὴν προσέλευσιν ἐρατεινῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων.

Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν ἐκ τοῦ στροβίλου, ἦλθε τὸ ζήτημα τοῦ χοροῦ τῆς Φιλοπώχου Ἀδελφότητος τῶν ἐν Πειραιεῖ Κυριῶν, καὶ ἀντηλλάγησαν σκέψεις καὶ γινῶμαι διάφοροι.

Καὶ αἱ νεάνιδες καὶ οἱ νέοι ἐπλεξάν τὸ ἐγκώμιον τῆς ἐνδυμασίας των, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου ἄλλαι καὶ ἄλλοι, μὲ κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, ἐδήλουν διὰ τῆς μὴ συμμετοχῆς των εἰς τὴν συζήτησιν, ὅτι δὲν θὰ συμμετεῖχον καὶ εἰς τὸν χορόν.

Τέλος ἔληξε περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ μικρὰ διασκέδασις καὶ ἕκαστος ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

Μὲ νωπὰς ἔτι ἐκ τῆς διασκέδασις ἀναμνήσεις, ἀπεκοιμήθη μετ' ὀλίγον.

Καὶ ὠνειρεύθη ὅτι ἐνωρίς εἶχον καταλάβῃ θέσιν ἐν τῇ εὐρυτάτῃ καὶ καταυαζομένη ὑπὸ ἀπλέτου φωτὸς καὶ πολλῆς καλλονῆς αἰθούσῃ τοῦ Δημαρχείου.

Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην προσήρχοντο ὅλαι αἱ ἀθῶαι καλλοναί, ἀναμιξ ἔξανθαὶ μετὰ μελαγχορινῶν, decolleté καὶ μή.

Ἐνῶ δ' ἐν συγκινήσει παρετήρουν τὰς εἰσερχομένας, διέκρινα μετ' ὀλίγον μὲ σταθερὸν βῆμα καὶ πολυτελεῖ ἐσθῆταν, ὅ,τι ἡ ψυχὴ μου μετὰ παλμῶν προσεδόκα.

Ἦτο ἡ σκληροτέρα καὶ ἐνταῦτῳ ἡ ὠραιοτέρα στιγμή τοῦ βίου μου. Ποσάκις δὲν ὠνειρεύθη νὰ τὴν ἀνακτῆσω ἐν χορῷ, νὰ τὴν σφίξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ν' ἀπολαύσω τῆς ἡδύτητος τῆς πνοῆς τῆς, νὰ τῇ ἀποτείνω θερμὸν τινα λόγον.

Καὶ εἶδον ὅτι τὸ ὄνειρόν μου ἐπραγματοποιεῖτο. Μετ' ὀλίγον θὰ τὴν ἔχω εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐδίσταζον νὰ κάμω, θὰ τὸ πραγματοποιήσω ἤδη. Μετ' ὀλίγον θ' ἀποβάλλω τὴν ἐπὶ τόσον καιρὸν βασανίζουσαν με δειλίαν καὶ θὰ ρίψω τὸν κύβον.

Ἄλλ' ἂν δυσαρεστηθῆ; Ἰδοὺ τὸ κατατρύχον με δίλημα. Ἐν τούτοις τὸ ἀπεφάσισα, ἐν τῇ ζάλῃ τοῦ χοροῦ, καθ' ἣν στιγμήν θὰ περισφίγω τὸν ὠραιοτέρον θησαυρὸν τοῦ κόσμου, θὰ τῇ εἶπω λέξεις τινὰς ἀσυναρτήτους, διότι ἀσυναρτήτοι εἶνε καὶ αἱ λέξεις τοῦ ἔρωτος.

* *

Ἦρχετο ὁλονὲν ὁ κόσμος, ἀλλ' ἐμὲ ὁ κόσμος τῆς αἰθούσης ἐνδιέφερε, διότι ἀληθῶς ὑπερεῖχε τοῦ φύλου τῆς καθ' ὅλα. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τί ἐφόρει, τοῦτο μόνον ἀμυδρῶς πως ἀναπολῶ ἐν τῇ μνήμῃ μου ὅτι ψιθυρισμοὶ θαυμασμοῦ ἔνθεν καθεῖθεν ἠκούοντο διὰ τὴν ἐνδυμασίαν τῆς. Τὸ σύνθημα ἐδόθη καὶ ἤρξατο ὁ χορὸς κανονικὸς καὶ ἐν μεγάλῃ τάξει. Ἐχόρευον ἀδιακόπως καὶ ἐχόρευε καὶ ἐκεῖνη ντροπαλῆ-ντροπαλῆ μεθ' ὅσων εἶχε δώση engagement. Τέλος ἦλθε

καὶ ἡ σειρά μου. Ἐσηκώθη, ἐπλησίασα τρέμων καὶ συνεσταλμένος καὶ τῇ ἀπέτεινα τὴν συνήθη φράσιν :

— Χορεύετε ;

Ἐδέχθη.

Ἡ μουσικὴ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀνέκρουε πόλκαν. Ἐλαβα θάρρος καὶ ἀφιπτάμην, δὲν ἐχόρευον. Τόσῳ εἶχον μεθύσῃ. Καὶ τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ ἡ πόλκα «Εἶμαι εὐτυχής», τῇ εἶπον.... ὅτε θόρυβος διερχομένης ἀμάξης μ' ἐξύπνησε. Τί μοι ἀπήνησε δὲν ἐνθυμοῦμαι. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἠγέρθη τὴν πρωτὰν ἐν τῇ φοβερωτέρῃ πραγματικότητι, ἐνθυμοῦμαι δὲ ἀκόμη ὅτι δὲν θὰ ἠδυναίμην νὰ λάβω μέρος ἐν τῷ δοθησομένῳ χορῷ, διότι δὲν εἶχον φράκον ! Κατηραμένη τύχη !

LE PETIT CITOYEN

ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὴν πρωτὰν ἄμα ἐγεγῆθης καὶ ἐνδυθῆς, μὴ λησμονήσῃς ν' ἀνοίξῃς τοῦ δωματίου σου τὸ παράθυρον, ἵνα οὕτως ἀνανεωθῇ ὁ ἐν αὐτῷ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, τοῦ ὁποίου τὰ συστατικά ἠλλοιώθησαν διὰ τῆς ἀναπνοῆς σου.

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν κυρίως ἀερίων, ἀζώτου, ὀξυγόνου καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ μικρῆς ποσότητος ὕδατος. Τὸ ὀξυγόνον εἶναι τὸ μᾶλλον χρήσιμον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἰσπνέων καταναλίσκει αὐτό, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παράγει ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅπερ ἀποβάλλει διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ ὅπερ εἶναι λίαν ἐπιβλαβές.

Ἄν ὑποθεθῇ ὅτι ἄνθρωπός τις διαμένει ἐπὶ μακρὸν ἐν κεκλεισμένῳ δωματίῳ, θὰ ἔλθῃ στιγμή, καθ' ἣν τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἐν τῷ δωματίῳ περιεχομένου ἀέρος, θὰ καταναλωθῇ ὀλοκλήρως, τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ θ' ἀφθονῇ ἐν τοιαύτῃ δὲ ἀτμοσφαίρᾳ δὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ζήσῃ.

Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν δύναται ἐν χρονικῷ διαστήματι, σχετικῶς περιορισμένῳ, νὰ καταστήσῃ τὸν περιβάλλοντα αὐτὸν ἀέρα δηλητηριώδη δι' ἑαυτὸν. Τοῦτο ἡγνύουν οἱ ἀρχαῖοι λέγοντες, ὅτι ἡ ἀπόπνοια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι θανατηφόρος διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Διὰ νὰ πεισθῇ τις περὶ τούτου δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἑξῆς πείραμα : Ἄς ἐγκλείσῃ ἐντὸς κιβωτίου ζῶν τι· θὰ ἴδῃ ὅτι, μετὰ παρέλευσιν οὐ μακροῦ χρόνου, τὸ ζῶον θ' ἀποθάνῃ ἐξ ἀσφυξίας, προερχομένης ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὀξυγόνου καὶ τῆς ἀφθονίας τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

D'

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

κυρίας Καλλιόπῃ Σουρμελῇ, Ἑλένῃ Καπετανάχῃ καὶ κ. Χρ. Ν. Ἀναγνωστόπουλον, Ἀλέξ. Ι. Ζαγκλίδῃν, Ἰω. Τζόλαν, Ἀλέξ. Ξεφεράν, Θεόδ. Γρυπάρῃν, Γεώργ. Αλοῦπῃν, Ἰω. Κωνσταντινοῦδης Διαμαντίδῃν, Κ. Κοκκόλῃν, Μαρῖνον Τραυλὸν καὶ Δημ. Μαραβελόπουλον. Συνδρομαί ὁμῶν ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — κ. Δ. Φορμύζῃν. Ἐνεγράφησαν καὶ οἱ τέσσαρες, πρὸς οὓς ἀπεστάλη τὸ φύλλον ἀπὸ 1ης Μαρτίου. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν εὐγενῆ σας φροντίδα. — κ. Ν. Α. Λογοθέτῃν. Ἀπεστάλησαν. — κ. Ἑλένῃ Α. Μακρῇ. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἐνεγράφητε. Φύλλα ἀπεστάλησαν. — κ. Κυριακὸν Γαλιανοῦδῃν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ὑπὲρ τῶν «Ἐκλεκτῶν» συστάσεις σας. — κ. Ἀπόστολον Δ. Σινιῶρῃν. Ἐνεγράφητε. Φύλλα ἀπεστάλησαν. — κ. Κ. Δ. Ζαλόκωσταν. Φύλλα «Ἀπομνημονευμάτων» καὶ «Ἐκλεκτῶν» ἀπεστάλησαν. — κυρίαν Μαρῖαν Μπαλῆ. Ἀπεστάλησαν. — κ. Ἄνδρ. Παπαδιαμαντόπουλον. Ἀποστείλατέ μας δρ. 3.30 ἀντίτιμον φύλλον «Ἐκλεκτῶν». — κ. Ἀθ. Ε. Μπαρούτῃν. Συνέβη λάθος. Ἀπεστάλησαν. — κ. Περικλῆν Δρακούλῃν. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Φύλλα ἀπεστάλησαν. — κ. Α. Ρασοβάνῃν. Ἐλήφθησαν τοκομερίδια, ἀντίτιμον ὑμετέρας συνδρομῆς καὶ κ. Κουτσογιαννοπούλου, πρὸς ὃν ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα. Ὑπόλοιπον φρ. 10 ἐμετρήσαμεν τῷ κ. Γ. Σουρῇ. — κ. Κωνστ. Μηλλιάρῃν. Ἀπεστάλησαν 13 φύλλα περιπλέον ἐκ τοῦ ἀριθ. 555. Εἰς τὸ ἑξῆς θ' ἀποστέλλονται φύλλα 20. Ἐπίσης ἀπεστάλησαν καὶ τὰ φυλλάδια τῶν «Ἀπομνημονευμάτων». — κ. Δ. Μάστρακαν. Ἀπεστάλη τόμος «Ἀπομνημονευμάτων». Ἀντίτιμον ἐλήφθη.